

Slachtofferhulp in Sint Maarten

Inspectieonderzoek van de Raad voor de rechtshandhaving naar de hulp aan slachtoffers van delicten en naar de verankering van hun positie in de wetgeving

Slachtofferhulp in Sint Maarten

Inspectieonderzoek van de Raad voor de rechtshandhaving naar de hulp aan slachtoffers van delicten en naar de verankering van hun positie in de wetgeving

December 2012

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving

Inhoudsopgave

Lijst met gebruikte afkortingen	5
Voorwoord	7
Samenvatting, aanbevelingen en slotoverwegingen	9
Summary, recommendations and final considerations	13
1 Inleiding	19
1.1 Aanleiding	19
1.2 Doelstelling en toetsingskader	19
1.3 Onderzoeksvraag	20
1.4 Opzet, bestaan en werking	20
1.5 Onderzoeksaanpak en -methode	20
1.6 Achtergrondinformatie Sint Maarten	21
1.7 Leeswijzer	21
2 Onderzoeksresultaten	23
2.1 Verankering positie slachtoffers in wetgeving	23
2.1.1 Inleiding	23
2.1.2 Bevindingen	23
2.1.3 Beoordeling	23
2.1.4 Conclusies	25
2.2 Slachtofferhulp in de praktijk	26
2.2.1 Inleiding	26
2.2.2 Bevindingen	26
2.2.3 Beoordeling	35
2.2.4 Conclusies	39
BIJLAGE I VN-verklaring	41
BIJLAGE II Bevindingen ‘Verankering positie slachtoffers in wetgeving’	43
BIJLAGE III Overzicht geïnterviewde personen	51

Lijst met gebruikte afkortingen

Afkorting	Betekenis
AMFO	Antilliaanse MedeFinancierings Organisatie
BES	Bonaire, Sint Eustatius en Saba
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
HOvJ	hoofdofficier van justitie
HR	Hoge Raad der Nederlanden
Lb ham	Landsbesluit houdende algemene maatregelen
MPO	Multi-Purpose Organisation
ngo	non-gouvernementele organisatie
OM	openbaar ministerie
RvdRH	Raad voor de rechtshandhaving
SJIB	Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden
VN	Verenigde Naties
VSA	(ministerie van) Volksgezondheid, Sociale Aangelegenheden en Arbeid
WvSr	Wetboek van Strafrecht
WvSv	Wetboek van Strafvordering

Voorwoord

In zijn 'Jaarplan 2012' heeft de Raad voor de rechtshandhaving vastgelegd welke onderzoeken in 2012 worden uitgevoerd. Een van deze onderzoeken betreft de hulp aan slachtoffers. Slachtofferhulp is dan ook het onderwerp van dit tweede inspectierapport van de Raad voor de rechtshandhaving (hierna ook: de Raad).

In zijn eerste rapport betreffende het aangifteproces heeft de Raad aandacht besteed aan de positie van de aangever van een delict, vaak het slachtoffer zelf. In dit onderzoek gaat de Raad nader in op de positie van het slachtoffer in de rechtshandavingsketen. Het onderzoek richt zich op de stand van zaken en ontwikkelingen rond de hulp aan slachtoffers van strafbare feiten in de drie landen.

De inspectie vond tegelijkertijd plaats in Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit rapport bevat de uitkomsten van dit onderzoek naar slachtofferhulp in Sint Maarten.

Net als bij het eerste onderzoek naar het aangifteproces het geval was, werkten de betrokken organisaties en personen op constructieve wijze mee aan het onderzoek. De Raad is de personen die zijn benaderd zeer erkentelijk voor hun medewerking. De Raad spreekt de hoop en de verwachting uit dat deze inspectie zal bijdragen aan een betere positie van het slachtoffer.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

Mr. F.E. Richards, voorzitter

Mr. G.H.E. Camelia en

Mr. J.J. van Eck

Samenvatting, aanbevelingen en slotoverwegingen

1. Samenvatting

Inleiding

De Raad voor de rechtshandhaving heeft onderzocht op welke wijze in Sint Maarten binnen de justitiële keten hulp wordt geboden aan slachtoffers van delicten. De Raad heeft de aanbevelingen van de Verenigde Naties inzake de grondrechten voor slachtoffers van delicten, zoals opgenomen in de VN-verklaring '*Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power*', als uitgangspunt genomen en vergeleken met de relevante bepalingen van de wetgeving van Sint Maarten. Ook bij de beoordeling van het proces van slachtofferhulp heeft de Raad getoetst aan die VN-aanbevelingen.

Verankering positie slachtoffers in wetgeving

De Staten van Sint Maarten hebben in mei 2012 een nieuw Wetboek van Strafrecht aangenomen en er wordt gewerkt aan de herziening van het Wetboek van Strafvordering (WvSv). De voorgenomen aanpassingen van het WvSv betekenen op verschillende punten een duidelijke versterking van de wettelijke positie van slachtoffers. Niettemin constateert de Raad dat ook onder de nieuwe wetgeving het niveau van bescherming van slachtoffers op verschillende punten achterblijft ten opzichte van het niveau dat de VN hebben aanbevolen. Wat betreft de reikwijdte van het begrip 'slachtoffer' juicht de Raad de voorgenomen uitbreiding van de kring van slachtoffers met nabestaanden toe, maar tegelijkertijd constateert hij dat bij de VN-aanbevelingen ook directe familie van het slachtoffers of personen die van hem afhankelijk zijn onder de term 'slachtoffer' vallen. Dit geldt ook voor personen die zijn betrokken bij de gebeurtenis waarbij het slachtofferschap is ontstaan. Het huidige WvSv noch de voorgestelde wijzigingen van het WvSv voorzien daar in. Op het punt van de bejegening van slachtoffers ligt er het voorstel om in het nieuwe WvSv vast te leggen dat de officier van justitie zorgdraagt voor een correcte bejegening. De Raad vindt deze codificatie een goede zaak omdat die een betere waarborg biedt dan de tot dusverre ongeschreven norm. Ook op het punt van de informatieverstrekking aan slachtoffers over de mogelijkheden van schadevergoeding ligt er een wijzigingsvoorstel dat een verbetering betekent ten opzichte van de huidige bepalingen van het WvSv. Anders dan het huidige WvSv bevat het concept-ontwerp van het nieuwe WvSv niet een algemene bepaling dat de overheid een benadeelde partij, wanneer deze als gevolg van een strafbaar feit hulp en steun behoeft, daartoe de nodige bemiddeling verleent. De Raad pleit voor handhaving van een dergelijke bepaling, ook omdat deze kan worden beschouwd als een juridische basis voor een Bureau Slachtofferhulp. De VN-verklaring bevat aanbevelingen die ertoe strekken dat de overheid slachtoffers in bepaalde gevallen schadeloos stelt en daartoe een fonds opricht. Sint Maarten kent een dergelijk fonds niet en de regelgeving schrijft de oprichting daarvan ook niet voor.

Slachtofferhulp in de praktijk

De minister van Justitie heeft in 2011 besloten dat er in Sint Maarten een Bureau Slachtofferhulp komt. Tijdens het onderzoek van de Raad werd nog gewerkt aan de oprichting daarvan. Zo lang een dergelijk bureau nog niet operationeel is, zijn het vooral de politie en het openbaar ministerie die te maken krijgen met de zorg voor en de hulp aan slachtoffers.

Politie

Als slachtoffers van een delict daarvan aangifte willen doen, komen zij in eerste instantie in contact met de politie. Op het punt van de informatieverstrekking aan en de bejegening van aangevers door de politie zijn verschillende knelpunten gebleken. In het kader van het project casescreeening heeft de politie met het openbaar ministerie (OM) afgesproken dat het OM zorgt voor het informeren van de aangevers van wie de aangifte wordt geseponneerd. Over tussentijdse informatieverstrekking zijn echter geen afspraken gemaakt. Omdat aangevers op grond van de wet kunnen vragen om over het verloop van hun zaak te worden ingelicht, dient in die informatiebehoefte te worden voorzien. Volgens de korpsleiding wordt binnen het korps nadrukkelijk aandacht besteed aan een correcte bejegening van aangevers. Het ontbreekt echter nog aan concrete criteria of kwaliteitsnormen. Het gegeven dat de slachtoffers met wie de Raad in het kader van dit onderzoek heeft gesproken uiteenlopende ervaringen hadden op het punt van bejegening duidt erop dat een en ander in grote mate afhankelijk is van de betrokken politieambtenaar. Dit onderstreept het belang van de ontwikkeling en vastlegging van heldere normen.

Openbaar ministerie

Het OM, dat verantwoordelijk is voor het opsporingsproces, erkent dat slachtoffers niet structureel worden geïnformeerd over kwesties als afdoeningswijze, zittingsdatum en vonnis. Uit het onderzoek is ook naar voren gekomen dat de afspraken die het OM en de politie hebben gemaakt over de informatieverstrekking, door het OM, aan aangevers van wie de aangifte wordt geseponneerd niet worden nageleefd. Daardoor blijven betrokkenen verstoken van elke informatie. In zijn concept-jaarplan 2013 heeft het OM suggesties opgenomen voor de verbetering van de informatieverstrekking aan slachtoffers. De Raad onderschrijft deze suggesties. Hij vindt het met name van belang dat slachtoffers die hebben gevraagd om voeging in het strafproces als benadeelde partij adequaat worden geïnformeerd over dat proces. Als dat niet gebeurt, worden de mogelijkheden die het WvSv slachtoffers door middel van voeging biedt, illusoir. Veel waardering heeft de Raad voor het feit dat het OM maandelijks spreekuur houdt en voor de persoonlijke begeleiding die het OM biedt aan een aantal slachtoffers van ernstige delicten. Het gaat hier overigens om taken die bij uitstek zouden kunnen worden verricht door een Bureau Slachtofferhulp.

Schadebemiddeling kan een passende aanpak zijn om financiële schade aan de kant van het slachtoffer relatief snel vergoed te krijgen. Het OM handelt jaarlijks een beperkt aantal zaken af via schadebemiddeling. Het ontbreekt op dit punt nog aan criteria waardoor de keuze voor deze aanpak veelal afhankelijk is van de behandelend officier van justitie. Een knelpunt vormt in Sint Maarten de tenuitvoerlegging van strafvonnissen. Een door de strafrechter opgelegde schadevergoeding wordt vaak niet geïnd waardoor het slachtoffer niets ontvangt. Bovendien bestaat in Sint Maarten geen schadefonds voor slachtoffers van misdrijven. De Raad vindt het een onwenselijke situatie dat slachtoffers uiteindelijk zelf moeten opdraaien voor alle schade.

Bureau slachtofferhulp in oprichting

Binnen de justitiële keten in Sint Maarten bestaat consensus over het nut van een Bureau Slachtofferhulp en sinds medio 2011 is de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden (SJIB), in opdracht van de minister van Justitie, bezig met de opzet van zo'n bureau. Omdat de statuten van de SJIB geen gewag maken van verlening van slachtofferhulp ontbreekt echter een juridische basis voor de betreffende werkzaamheden. De Raad onderschrijft de meeste uitgangspunten die de SJIB heeft geformuleerd, maar enkele aspecten zijn nog onvoldoende uitgewerkt. Zo moet de financiering nog goed worden geregeld, om te voorkomen dat de plannen niet ten uitvoer kunnen worden gebracht. Ook de informatie-uitwisseling tussen de SJIB en haar ketenpartners kan beter. Voorts is de Raad gebleken dat de SJIB en het ministerie van Justitie te weinig communiceren en dat de SJIB onvoldoende verantwoording aflegt over het oprichtingsproces. Daardoor vindt er geen adequate aansturing van dat proces plaats. De minister van Justitie heeft eind 2011 laten weten dat hij van plan is om de taken van de SJIB en daarmee ook het op te richten Bureau Slachtofferhulp te positioneren binnen een nieuwe dienst van zijn ministerie. De Raad plaatst enkele kanttekeningen bij de gang van zaken. Zo moet volgens de Raad voor de uitvoering van dit plan een reservering worden opgenomen in de begroting. Daarnaast lijkt men binnen het ministerie te optimistisch over de tijd die nodig zal zijn voor de oprichting van een nieuwe dienst binnen het ministerie. Met de daarvoor noodzakelijke wijziging van de betreffende landsverordening is al minimaal een periode van zes maanden gemoeid. De Raad vertrouwt er niettemin op dat in Sint Maarten binnen redelijke tijd een Bureau Slachtofferhulp komt en verwacht dat de slachtofferhulp daarmee een forse impuls zal krijgen. De voorgenomen herziening van het WvSv zal bijdragen aan de verdere verbetering van de positie van slachtoffers.

2. Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek doet de Raad de volgende aanbeveling:

Aan de minister van Justitie

Verankering positie slachtoffers in wetgeving

1. Neem bij de herziening van het WvSv de definitie van slachtoffer uit de VN-verklaring als uitgangspunt.
2. Bezie in hoeverre het mogelijk is de geconstateerde discrepanties tussen de aanbevelingen van de VN-verklaring en de bepalingen van de wetgeving van Sint Maarten op te heffen, met name door in het nieuwe WvSv een bepaling te handhaven over bemiddeling en door het opnemen van een bepaling over de instelling van een schadefonds voor slachtoffers.

Proces slachtofferhulp

Aan de leiding van het Korps Politie Sint Maarten:

3. Pak de beschrijving van de politieprocessen slagvaardig op en voer die zonder vertraging uit.¹
4. Ontwikkel in samenspraak met het OM criteria voor de gevallen waarin alsmede de wijze en de momenten waarop slachtoffers informatie behoren te krijgen over de voortgang in hun zaak voordat een beslissing is genomen over sepot of vervolging en de informatieverstrekking een taak wordt van het OM.
5. Neem deze criteria op in de procesbeschrijvingen en zie erop toe dat politieambtenaren dienovereenkomstig handelen.
6. Stel in samenspraak met het OM kwaliteitsnormen op voor een correcte bejegening van slachtoffers.
7. Neem deze normen op in de procesbeschrijvingen en zie erop toe dat politieambtenaren conform deze normen handelen.

Aan de leiding van het openbaar ministerie:

8. Formaliseer de suggesties voor verbetering van de informatieverstrekking aan slachtoffers, zoals die zijn opgenomen in het concept-jaarplan 2013, en leg deze als standaard-werkafspraken vast in een protocol.
9. Bericht, in geval van niet-vervolging, de aangever standaard daarover, overeenkomstig de afspraken die in het kader van het project casescreening zijn gemaakt met de politie.
10. Ontwikkel criteria voor de gevallen waarin alsmede de wijze en de momenten waarop slachtoffers in zaken waarin wordt besloten tot vervolging informatie behoren te krijgen over het proces en zie erop toe dat deze afspraken consequent worden nageleefd.
11. Ontwikkel criteria voor de zaken waarin intensieve begeleiding van slachtoffers moet worden aangeboden alsmede voor de mogelijke inhoud en omvang van die begeleiding, leg deze criteria vast in een document en breng die onder de aandacht van de officieren van justitie.
12. Ontwikkel criteria voor de zaken waarin schadebemiddeling kan plaatsvinden, leg deze criteria vast in een document en breng die onder de aandacht van de officieren van justitie.
13. Informeer de politie over deze criteria en over haar rol in dit verband.
14. Maak werk van de executie van strafvonnissen waarbij betrokkene is veroordeeld tot betaling van schadevergoeding aan het slachtoffer.

Aan de minister van Justitie en de leiding van de SJIB:

15. Waarborg de financiering van het Bureau Slachtofferhulp in de begroting voor 2013 en volgende jaren zodat is verzekerd dat het bureau langdurig zal kunnen functioneren.
16. Zorg voor een meer directe aansturing van het opbouwproces van het Bureau Slachtofferhulp en intensiveer de communicatie met de andere partijen in het veld ten einde tijdig goede (samenwerking)afspraken te maken, ook bij de beoogde onderbrenging van het Bureau Slachtofferhulp bij het ministerie van Justitie.

Aan het ministerie van Justitie:

17. Zoek naar mogelijkheden om in Sint Maarten op termijn te komen tot de oprichting van een schadefonds voor slachtoffers van misdrijven.

3. Slotoverwegingen

Sint Maarten is per 10 oktober 2010 een zelfstandig land binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Het land is nog volop in opbouw en op tal van gebieden zijn er ontwikkelingen gaande. Een van de belangrijkste taken van de overheid is de rechtshandhaving. De criminaliteitscijfers in Sint Maarten liggen relatief hoog en politie en openbaar ministerie worden gedwongen hun schaarse middelen – met name het politiekorps kampt met een krappe bezetting – zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten. De Raad heeft tot zijn tevredenheid vastgesteld dat binnen de justitiële keten de aandacht voor slachtoffers de laatste tijd flink is toegenomen. Politie en openbaar ministerie zien in dat slachtoffers beter moeten worden geïnformeerd en begeleid, en zij nemen ook initiatieven om daarin te voorzien. Met een verbeterde informatieverstrekking en begeleiding kan de hulp aan slachtoffers aanzienlijk aan effectiviteit winnen. De minister van Justitie heeft een belangrijke stap gezet door te

¹ Zie in dit verband paragraaf 2.2.3 van dit rapport, onder a.

besluiten dat er in Sint Maarten een Bureau Slachtofferhulp moet komen. Naar de mening van de Raad kan een Bureau Slachtofferhulp de zorg voor en de hulp aan slachtoffers naar een hoger niveau tillen. Een goed functionerend Bureau Slachtofferhulp kan niet alleen veel betekenen voor individuele slachtoffers maar ook voor de samenleving als geheel.

Vertrouwen van de burger in het justitiële systeem is immers een belangrijk goed en adequate slachtofferhulp kan daar aan bijdragen. Bovendien kan een Bureau Slachtofferhulp de politie en het OM ontlasten van een aantal aan slachtofferhulp gerelateerde taken die zij nu min of meer gedwongen uitvoeren. De tijd die daarmee vrijkomt, kan worden ingezet voor de kerntaken opsporing en vervolging.

Positief is ook dat de voorstellen die inmiddels zijn gedaan in het kader van de herziening van het Wetboek van Strafvordering voorzien in een aanzienlijke versterking van de positie van het slachtoffer. Daarmee wordt invulling gegeven aan de aanbeveling van de Commissie Evaluatieonderzoek rechtshandhaving Nederlandse Antillen van 2006.

Vanwege het belang dat daarmee is gediend, spreekt de Raad de hoop uit dat zowel de oprichting van het Bureau Slachtofferhulp als de herziening van het Wetboek van Strafvordering zonder vertraging zullen verlopen en dat de regering van Sint Maarten zal zorgen voor de benodigde middelen. De Raad is van mening dat de Sint Maartense samenleving in het algemeen en slachtoffers van delicten in het bijzonder dat verdienen.

Summary, recommendations and final considerations

1. Summary

Introduction

The Council on Law Enforcement (also: the Council) has carried out research into the methods employed within the criminal justice system in St. Maarten for helping the victims of crime. The Council took the UN-recommendations on the fundamental rights of victims of crime, as set out in the UN-declaration 'Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power', as its starting point and has compared these to the relevant statutory law of St. Maarten. The Council has also used these UN-recommendations as a standard for the assessment of the victim support procedure.

Entrenching victims' rights in the law

The Parliament of St. Maarten adopted a new Criminal Code in May 2012 and the Code of Criminal Procedure (CCP) is currently being reformed. The proposed amendments to the CCP clearly improve the legal position of victims of crime in several ways. However, the Council on Law Enforcement also notes that the new law at some points falls short of the level of protection for victims of crime as recommended by the UN. The Council welcomes that the proposed wider concept of 'victim' includes surviving relatives, but at the same time notes that the concept of 'victim' in the UN-recommendations also includes immediate family or dependants of the victim including persons who were involved in the occasion which gave rise to the victimization. Neither the present CCP nor the proposed amendments to it include these categories of victims. As for the treatment of victims, it is proposed that the new CCP sets out that it is the Public Prosecutor who ensures the correct treatment of victims. The Council on Law Enforcement is in favour of this codification as it provides better guarantees than the current unwritten rules. The subject of the provision of information to victims about the possibility of claiming compensation, envisaged in the proposed amendment to the CCP, is also considered an improvement. The draft proposal of the new CCP, unlike the present CCP, does not contain a general provision stating that the government should provide the victim of a crime, who is in need of help and support, with the necessary assistance. The Council on Law Enforcement advises that such a provision remains incorporated in the CCP, the more so since it will provide a legal basis for an Office for Victim Support. The UN-declaration contains recommendations that urge governments to set up a compensation fund for victims of crime in order to compensate victims in certain cases. There is no such fund in St. Maarten, nor does the new legislation provide for the establishment of such a fund.

Victim Support in Practice

In 2011 the Minister for Justice decided that an Office for Victim Support would be established in St. Maarten. At the time that the Council on Law Enforcement carried out its research the establishment of this Office had not yet been completed. As long as such an Office is not in operation, it is mainly the police and the Public Prosecutor's Office who are faced with providing care and assistance to victims of crime.

The Police

The first contact for victims wishing to report a crime will be with the police. It appears that the provision of information by the police, and their treatment of victims who report crimes, pose various problems. As part of the case screening project the police and the Public Prosecutor's Office have arranged that the latter will be responsible for providing information to the victim if it decides not to prosecute. However, no arrangements have been made about the provision of information in the meantime. Since victims reporting a crime are by law entitled to be informed about the progress of their case on request, it is necessary to satisfy their need for information. According to the Police Force Management Team great emphasis is placed in the force on the correct treatment of victims who report a crime. However, there is a lack of concrete criteria or quality standards. The fact that the victims, interviewed by the Council on Law Enforcement during their research, had different experiences as to their treatment by the police seems to indicate that the treatment of victims largely depends on the police officer concerned. This emphasizes the importance of developing and setting out clear standards.

The Public Prosecutor's Office

The Public Prosecutor's Office, in charge of criminal investigations, acknowledges that victims are not structurally informed about matters such as settlements, trial dates and sentences. The research has also shown that the Public Prosecutor's Office fails to comply with the arrangements it made with the police about providing information to the victim if it decides not to prosecute. Consequently, the victims involved do not receive any information at all. In its Draft Annual Plan 2013, the Public Prosecutor's Office has included suggestions on how to improve the provision of information to victims. The Council agrees with these suggestions. It stresses the importance of the victim, wishing to join in criminal proceedings, being adequately informed about those proceedings. Failing to do so will make it impossible for the victim to exercise his rights as set out in the CCP, by joining in criminal proceedings. The Council compliments the Public Prosecutor's Office on having a monthly consultation hour and for the personal assistance it provides to a number of victims of serious crimes. Incidentally, it is exactly these kinds of tasks that could be carried out by an Office for Victim Support.

Victim's compensation mediation may be an appropriate way of obtaining compensation for the victim's financial loss within a relatively short time. Each year the Public Prosecutor's Office settles a number of cases by way of victim's compensation mediation. Since there are no criteria in place for arranging this it depends on the Public Prosecutor in charge whether or not this route is chosen. The execution of sentences proves to be problematic in St. Maarten. Compensation ordered by the trial Judge is often not collected, leaving the victim empty-handed. Moreover, there is no compensation fund for victims of crime in St. Maarten. The Council is of the opinion that the situation in which victims of crime pay for all damage themselves is undesirable.

Office for Victim Support in the process of being established

Those involved in the criminal justice system of St. Maarten agree on the usefulness of an Office for Victim Support and the Foundation for Judicial Institutions of the Upper Antilles (SJIB), on the instigation of the Minister for Justice, has been working on setting up such an Office since mid 2011. However, since the Articles of Association of the SJIB do not mention the offering of support to victims, it lacks a legal basis for this work. The Council agrees with most of SJIB's starting points, but some aspects need to be elaborated upon in more detail. The issue of funding, for one thing, needs to be properly arranged in order to avoid the implementation of the plans being discarded. The exchange of information between the SJIB and its partners in the chain could also be improved. Moreover, the Council found that the SJIB and the Ministry of Justice communicate too little and that the SJIB has failed to adequately account for the process of establishing the Office for Victim Support. As a consequence, this process has not been properly managed.

At the end of 2011 the Minister for Justice stated that he intended to incorporate the tasks of the SJIB and, in so doing, the yet-to be established Office for Victim Support, within a new department in his Ministry. The Council wishes to make some remarks regarding this. First of all, the Council points out that a reserve needs to be allocated in the Ministry's Budget for the implementation of this plan. In addition, the Ministry seems slightly too optimistic with regard to the time frame within which a new department in the Ministry can be realized. The required amendment to the relevant statute will take at least six months. The Council, however, trusts that an Office for Victim Support will be established in St. Maarten within a reasonable timeframe and expects that the support of victims of crime will receive a real boost from this. In addition, the envisaged amendment of the CCP will contribute to a further improvement in the position of victims of crime.

2. Recommendations

On the basis of the outcome of its research the Council makes the following recommendations:

To the Minister of Justice:

Entrenching victims' rights in the law

1. In reforming the CCP the definition of 'victim' as set out in the UN-declaration should be taken as a starting point.
2. Examine whether the existing divergencies between the recommendations in the UN-declaration and the statutory provisions of St. Maarten can be bridged, in particular by maintaining the provision on victim's compensation mediation and by inserting a provision in the new CCP on the establishment of a compensation fund for victims of crime.

Procedure for victim support

As regards the management of the St. Maarten Police Force:

3. Written standards for police procedures should be developed promptly and they should be followed without delay.²
4. Criteria should be developed together with the Public Prosecutor's Office, setting out when, how and at what stage the victims receive information on the progress of the case, before a decision on whether or not to prosecute is taken and the responsibility for the provision of information shifts to the Public Prosecutor's Office.
5. These criteria should be included in the police procedures and it should also be ensured that police officers act accordingly.
6. Quality standards for the correct treatment of victims should be set up together with the Public Prosecutor's Office.
7. These criteria should be included in the police procedures and it should also be ensured that police officers act accordingly.

As regards the management of the Public Prosecutor's Office:

8. The suggestions for improving the provision of information to victims as set out in the Draft Annual Plan 2013 should be formalized and set out as standard procedures in a Protocol.
9. In the event of non-prosecution, the reporting victim should be informed about this in accordance with the arrangements that have been made with the police as part of the case screening project.
10. Criteria should be developed setting out when, how and at what stage the victims get information about the proceedings, if it is decided to prosecute, and it should be ensured that these arrangements are observed.
11. Criteria should be developed for cases when considerable assistance needs to be provided to victims and the possible content and scope of this assistance and these should be set out in a written document which should be brought to the attention of the Public Prosecutors.
12. Criteria should be developed setting out when victim's compensation mediation can take place. These should be set out in a written document which should be brought to the attention of the Public Prosecutors.
13. The police should be informed about these criteria and their role in this regard.
14. The execution of orders granting awards to victims should be ensured.

As regards the Minister for Justice and the management of SJIB:

15. Funding for the Office for Victim Support in the 2013 Budget and future budgets should be guaranteed in order to secure the long-term operation of the Office.
16. The establishment of the Office for Victim Support should be more directly controlled and communication with third parties who play a part in the criminal justice system should be stepped up in order to make proper (co-operation) arrangements in time. This also applies if the Office for Victim Support will, as planned, be brought into the Ministry of Justice.

As regards the Ministry of Justice:

17. Explore the possibilities for setting up a compensation fund for victims of crime in St. Maarten.

² See also paragraph 2.2.3, sub a, of this report.

3. Final considerations

St. Maarten has been an independent state within the Kingdom of the Netherlands since 10 October 2010. It is still in the process of organizing itself and in many areas progress has been made. One of the major tasks for the government is the enforcement of the law. Crime figures in St. Maarten are relatively high and the police force and the Public Prosecutor's Office are forced to manage their limited financial resources as efficiently and effectively as possible - the police force in particular is faced with tight staffing levels. The Council, much to its satisfaction, has found that within the criminal justice system the position of victims has gained considerable attention lately. The police force and the Public Prosecutor's Office have both realized that victims need to be better informed and assisted and have taken steps to achieve this. Improvements in the provision of information and assistance to victims may contribute considerably to the effectiveness of victim support. The Minister for Justice, in deciding that an Office for Victim Support must be established in St. Maarten, has taken an important step. The Council's opinion is that an Office for Victim Support could raise victim support and assistance to a new level. A well-functioning Office for Victim Support is not only of major importance to individual victims but for society as a whole as well.

Public confidence in the justice system is indeed of the essence and adequate victim support may be a contributory factor. Moreover, an Office for Victim Support could take over some tasks relating to victim support which at present the police and the Public Prosecutor's Office are more or less forced to carry out. The time thus saved may be used to perform their core tasks of criminal investigation and prosecution.

Another positive aspect worth mentioning is that the proposals for the reform of the CCP provide for a much stronger position for the victim, in line with the recommendations made by the Dutch Antilles Law Enforcement Assessment Committee in 2006 (chaired by mr. S.F.C. Camelia-Römer).

The Council hopes that the establishment of the Office for Victim Support and the amendment of the CCP will be effected without delay and that the government of St. Maarten will provide proper funding, as these are of the utmost importance. The Council is of the opinion that the society of St. Maarten in general and the victims of crime in particular deserve this.

Inleiding

1.1 Aanleiding

Het onderwerp van deze inspectie is slachtofferhulp.³

De Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving bepaalt in artikel 3 dat instellingen en inrichtingen waar slachtofferzorg plaatsvindt tot de inspectiegebieden van de Raad voor de rechtshandhaving (hierna: de Raad) behoren.

Naar de mening van de Raad behoort het tot de taken van de overheid om het beleid met betrekking tot hulp aan slachtoffers van strafbare feiten alsmede de uitvoering van dat beleid vorm te geven.

De Commissie Evaluatieonderzoek rechtshandhaving Nederlandse Antillen heeft in haar rapport '*Evaluatieonderzoek rechtshandhaving: de keten is zo sterk als de zwakste schakel*' van februari 2006 reeds geconcludeerd dat er ontevredenheid heerst over het gebrek aan slachtofferhulp en dat er te weinig aandacht is voor het slachtoffer. De commissie deed de aanbeveling de rechtsbescherming van het slachtoffer te verbeteren door versteviging van zijn positie in het Wetboek van Strafvordering.

Het door de Raad uitgevoerde onderzoek naar het aangifteproces in de landen heeft uitgewezen dat het op enkele punten schort aan de hulp aan aangevers, en dus aan de hulp aan slachtoffers.⁴ In verband hiermee heeft de Raad besloten een inspectieonderzoek uit te voeren naar slachtofferhulp.

Indien slachtofferhulp op goede wijze is georganiseerd, kan dat bijdragen aan de traumaverwerking en aan herstel van het rechtsgevoel van het slachtoffer. Bovendien kan van een doeltreffende ondersteuning van slachtoffers vanuit de overheid een signaalwerking uitgaan naar de dader(s), met mogelijk een preventief effect. Adequate slachtofferhulp kan zo bijdragen aan het veiliger maken van de samenleving en aan het vertrouwen van de burger in de overheid.

Voor een goed begrip van het belang van het onderzoek is het belangrijk te weten hoeveel personen per jaar slachtoffer van strafbare feiten worden. In Sint Maarten bedroeg het totale aantal aangiften in 2011 ongeveer 2.500. In de jaren 2005 tot en met 2010 ging het om vergelijkbare aantallen.⁵ Het gaat hier om delicten die bij de politie zijn geregistreerd. Uit eerder onderzoek⁶ is naar voren gekomen dat lang niet elk delict wordt gemeld of aangegeven bij de politie. In 2008 was het aangiftepercentage in Sint Maarten 31%.

1.2 Doelstelling en toetsingskader

Het doel van deze inspectie is inzicht te verkrijgen in het slachtofferhulpverleningsproces in de drie landen die onder de bevoegdheid van de Raad vallen en in de wijze waarop dit proces is ingebed in de rechtshandavingsketen.

De Raad heeft ervoor gekozen bij de beoordeling van het proces van slachtofferhulp de aanbevelingen van de Verenigde Naties (VN), zoals deze zijn verwoord in de '*Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power*'⁷, als leidraad te nemen. Deze VN-verklaring bevat kaders waaraan slachtofferhulp volgens de standaard van de VN minimaal dient te voldoen. Dit is geen juridisch bindend document, maar wordt door de lidstaten wel als meetlat gebruikt om de inzet van verschillende staten te vergelijken.⁸ Verder stimuleert de VN-verklaring de lidstaten om hulp aan slachtoffers in nationale wetgeving vorm te geven en actueel te houden.

³ In de literatuur wordt wel onderscheid gemaakt tussen slachtofferzorg en slachtofferhulp, waarbij 'zorg' betrekking heeft op de aandacht die politie en openbaar ministerie aan slachtoffers geven en 'hulp' op de activiteiten van een Bureau Slachtofferhulp en van gespecialiseerde hulpverleners. De Raad heeft dit onderscheid niet gemaakt en heeft zowel naar de zorg als de hulp gekeken.

⁴ Rapporten van de Raad van mei 2012.

⁵ Bron: Politie Sint Maarten en Department of Statistics, Sint Maarten.

⁶ Slachtofferenquête CBS Nederlandse Antillen 2008.

⁷ Aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN op 29 november 1985 (resolutie nummer 40/34).

⁸ Although not a legally binding document, the Declaration can be used as a benchmark for measuring State practice in relation to victims' rights. It sets out basic principles of treatment for crime victims, based on compassion and respect for human dignity. The Declaration urges access to judicial and administrative processes, restitution, compensation and assistance for victims.'

Aan de hand van dit toetsingskader beoordeelt de Raad in hoeverre het proces van slachtofferhulp in de drie landen al overeenstemt met de aanbevelingen van de VN. Voorts geeft het onderzoek inzicht in geldende wetgeving en nog te implementeren wet- en regelgeving. De uitkomsten van het onderzoek kunnen de betrokken autoriteiten handvatten bieden om, waar nodig, dat proces van slachtofferhulp te verbeteren. Daar waar de Raad lacunes signaleert omdat er (nog) geen slachtofferhulporganisatie functioneert of essentiële onderdelen ontbreken, zal de Raad aanbevelingen doen voor het verbeteren van de slachtofferhulporganisatie. Het uiteindelijke doel van het onderzoek is het leveren van een bijdrage aan het verhogen van de effectiviteit en kwaliteit van hulp aan slachtoffers van strafbare feiten.

De Raad heeft zich in dit onderzoek beperkt tot slachtoffers van strafbare feiten en hun eventuele nabestaanden. De Raad beseft dat men ook op een andere wijze slachtoffer kan worden van traumatische ervaringen, zoals natuur- of milieurampen en vliegtuigongevallen, en dat ook dergelijke slachtoffers behoefte hebben aan hulp. Gelet op zijn wettelijke taak, het houden van toezicht op de justitiële keten, zal de Raad zich in dit onderzoek echter beperken tot de groep van slachtoffers van delicten.

Overeenkomstig de definitie in de VN-verklaring verstaat de Raad in dit onderzoek onder slachtoffers: *Personen die materiële of immateriële schade hebben ondervonden van daden gepleegd in strijd met de strafwetgeving. Onder deze personen worden mede begrepen de directe familie en van het slachtoffer afhankelijke personen, alsmede mensen die de slachtoffers in nood hebben bijgestaan dan wel hebben getracht een en ander te voorkomen.*

1.3 Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Hoe is slachtofferhulp in de drie landen vormgegeven (opzet, bestaan en werking), op welke wijze zijn slachtofferhulp en de positie van slachtoffers verankerd in wet- en regelgeving en in hoeverre is de geboden slachtofferhulp effectief?

Deze centrale vraag valt uiteen in vier deelvragen:

1. Hoe is de positie van slachtoffers verankerd in wet- en regelgeving?
2. Op welke wijze is het proces met betrekking tot slachtofferhulp vormgegeven?
3. Hoe wordt in de praktijk uitvoering gegeven aan slachtofferhulp?
4. In hoeverre is de huidige slachtofferhulp effectief?

1.4 Opzet, bestaan en werking

De tweede deelvraag, op welke wijze is het proces met betrekking tot slachtofferhulp vormgegeven, wordt beantwoord aan de hand van de driedeling 'opzet, bestaan en werking'. Hiermee bedoelt de Raad het volgende:

- bij 'opzet slachtofferhulp' gaat het om de vraag in hoeverre de autoriteiten de ambitie om slachtofferhulp te realiseren, hebben vastgelegd in planvorming en/of regelgeving;
- bij 'bestaan slachtofferhulp' gaat het om de vraag of het proces slachtofferhulp zoals beschreven in de planvorming en/of regels, (feitelijk) aanwezig is. Uit het bestaan van een organisatie voor slachtofferhulp zal moeten blijken dat het daadwerkelijk mogelijk is slachtofferhulp te bieden;
- bij 'werking slachtofferhulp' gaat het om de vraag of het proces slachtofferhulp in de praktijk op de beoogde wijze functioneert.

1.5 Onderzoeksaanpak en -methode

Het onderzoek is uitgevoerd door de inspecteurs van de Raad in de maanden mei en juni 2012. De inspecteurs hebben elkaar wederzijds ondersteund door - onder andere - het uitwisselen van gegevens en expertise.

Het onderzoeksteam heeft allereerst een juridisch en literatuuronderzoek uitgevoerd.

Vervolgens is, door bestudering van – onder andere – interne verslagen en rapporten, werkplannen, aanwijzingen en jaarverslagen, onderzocht hoe de feitelijke slachtofferhulp plaatsvindt. Ten slotte zijn, om het beeld te completeren, interviews afgenomen van medewerkers van uitvoeringsorganisaties die betrokken zijn bij het beleid en de uitvoering van slachtofferhulp in de drie landen. Het veldonderzoek bestond uit interviews met officieren van justitie, medewerkers van het Bureau Slachtofferhulp (in Curaçao en Caribisch Nederland), de Korpschef, het managementteam en diverse andere functionarissen van het politiekorps. Ten slotte zijn ook slachtoffers en in voorkomend geval cliënten van het Bureau Slachtofferhulp geïnterviewd.

Van alle interviews zijn gespreksverslagen opgesteld, die zijn vastgelegd nadat deze verslagen zijn voorgelegd aan de betrokken personen. Een lijst van functionarissen die zijn geïnterviewd, is aan dit verslag toegevoegd (bijlage III).

De Raad heeft zijn bevindingen en conclusies gebaseerd op de informatie die langs deze verschillende wegen is verzameld. Overeenkomstig het bepaalde in de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving heeft de Raad het (concept)rapport eerst voorgelegd aan de betrokken instanties en vervolgens aan de minister van Justitie. Hun reacties zijn verwerkt in dit rapport.

1.6 Achtergrondinformatie Sint Maarten

Regeringsbeleidsdocument

In het regeringsbeleidsdocument *'A Foundation of Hope for our Country; A foundation built on strength, compassion and decisiveness'* (2011) staat in hoofdstuk IX 'Safety and security' als een van de prioriteiten genoemd: *'Establish programs for victims of crime.'*

Nieuwe wetgeving Sint Maarten

De Staten van Sint Maarten hebben op 18 mei 2012 een nieuw Wetboek van Strafrecht aangenomen. In oktober 2012 was dit nieuwe wetboek nog niet in werking getreden.

Daarnaast wordt in Sint Maarten en in Curaçao gewerkt aan herziening van het Wetboek van Strafvordering. Een projectteam, onder leiding van prof. mr. H. de Doelder, heeft als opdracht ter zake voorstellen te doen. De Commissie Herziening Wetboek van Strafvordering was tijdens het onderzoek van de Raad bezig met de analyse van de geldende tekst van het WvSv en met de bestudering van wijzigingsvoorstellen. Het projectteam heeft de commissie voorgesteld in het nieuwe WvSv een afzonderlijke titel te wijden aan 'het slachtoffer'. De eerste afdeling van deze titel heeft het opschrift 'rechten van het slachtoffer' en de tweede afdeling 'schadevergoeding'. De commissie moet de voorstellen van het projectteam eerst goedkeuren voordat deze kunnen worden aangeboden aan de verschillende ministers van Justitie. Naar verwachting van het projectteam zal aanbidding aan de ministers eind 2012-begin 2013 kunnen plaatsvinden.⁹ In hoofdstuk 2.1 van dit rapport (Verankering positie slachtoffers in wetgeving) besteedt de Raad aandacht aan de voorgestelde aanpassingen van het WvSv.

1.7 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk bevat de eigenlijke resultaten van het onderzoek. Eerst gaat de Raad in deel I van dat hoofdstuk in op de verankering van de positie van slachtoffers in de wetgeving van Sint Maarten (deelvraag 1). Na een weergave van de onderzoeksbevindingen op dat punt (zie onder 2.1.2 en bijlage II) volgt een paragraaf (2.1.3) waarin de Raad deze verankering beoordeelt. De daarop volgende paragraaf bevat de conclusies van de Raad ten aanzien van deze verankering alsmede enkele aanbevelingen aan de minister van Justitie (2.1.4). Vervolgens gaat de Raad in deel 2 van dit hoofdstuk in op de slachtofferhulp zoals die in de praktijk plaatsvindt (deelvragen 2, 3 en 4). Ook hier laat de Raad de weergave van zijn onderzoeksbevindingen (2.2.2) volgen door een paragraaf 'beoordeling' (2.2.3) en een paragraaf zijn conclusies en een aantal aanbevelingen (2.2.4).

⁹ Informatie van mr. R. Verbeek, lid van het projectteam, d.d. 20 juni 2012.

2

Onderzoeksresultaten

2.1 Verankering positie slachtoffers in wetgeving

2.1.1 Inleiding

De Raad heeft ervoor gekozen bij de beoordeling van het proces van slachtofferhulp de aanbevelingen van de VN, zoals deze zijn verwoord in de eerder genoemde verklaring 'Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power', als leidraad te nemen. De oorspronkelijke Engelstalige tekst van het relevante deel van deze verklaring is opgenomen in bijlage I. In dit hoofdstuk neemt de Raad deze verklaring per aanbeveling onder de loep. De Raad beschrijft in hoeverre de geldende wetgeving in Sint Maarten beantwoordt aan de in de verklaring opgenomen aanbevelingen. Ook gaat hij in op toekomstig recht. De Raad geeft in dit hoofdstuk aan op welke punten het nieuwe WvSr afwijkt van het tijdens het onderzoek nog geldende WvSr.

De Raad citeert voorts uit het concept-ontwerp WvSv, zoals dat op het moment van het opstellen van dit rapport (juli 2012) beschikbaar was. De tekst hiervan is in grote lijnen afkomstig uit de Wet versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces in Nederland¹⁰ en er zijn de navolgende wijzigingen ten opzichte van het huidige WvSv in verwerkt:

- recht op informatie over de strafrechtelijke procedure (met inbegrip van de afloop) tegen de verdachte;
- recht op correcte bejegening;
- recht op informatie over de mogelijkheden van schadevergoeding in het kader van het strafproces;
- recht op kennisneming van processtukken en het recht op het toevoegen van stukken aan het procesdossier;
- recht op bijstand van een raadsman en recht op een tolk;
- spreekrecht op de terechtzitting;
- rechten van nabestaanden.

Naar verwachting zal het nog geruime tijd duren totdat dit laatste ontwerp geldend recht wordt (zie ook paragraaf 1.6). De Raad realiseert zich dat het geenszins zeker is dat de voorgestelde teksten gehandhaafd zullen blijven en dat het uiteindelijk aan de volksvertegenwoordiging, de Staten van Sint Maarten is, zich uit te spreken over eventuele wetswijzigingen. Om redenen van leesbaarheid heeft de Raad het in de volgende paragrafen niettemin over 'toekomstig recht'.

2.1.2 Bevindingen

De bevindingen van de Raad ten aanzien van de verankering van de positie van slachtoffers in de wetgeving van Sint Maarten staan in bijlage II. Daarin geeft de Raad eerst de Nederlandse vertaling van de betreffende VN-aanbeveling weer (cursief en vetgedrukt) en vervolgens gaat hij per aanbeveling in op de relevante wetgeving in Sint Maarten. Vanwege de technisch-juridische aard van deze materie en de omvang van deze paragraaf heeft de Raad ervoor gekozen de bevindingen op dit punt op te nemen in een afzonderlijke bijlage.

2.1.3 Beoordeling

In deze paragraaf gaat de Raad in op de vraag in hoeverre de positie van slachtoffers voldoende is verankerd in de wetgeving van Sint Maarten, een en ander tegen de achtergrond van bedoelde VN-aanbevelingen. De Raad besteedt daarbij ook aandacht aan de voorgestelde aanpassingen van het WvSv.

Slachtofferbegrip en gelijke behandeling

Blijkens de aanbevelingen 1 en 2 van de VN-verklaring omvat de term 'slachtoffer' ook directe familie van het eigenlijke slachtoffer of personen die van hem afhankelijk zijn. Dit geldt ook voor personen die betrokken zijn geweest bij de gebeurtenis waarbij het slachtofferschap ontstond, door hulp te bieden aan het slachtoffer of door een poging te voorkomen dat er slachtoffers zouden vallen. Het geldende WvSv hanteert het begrip 'benadeelde partij'. Daarbij gaat het om ieder die door het strafbare feit van een ander rechtstreeks schade heeft geleden. De 'benadeelde partij' omvat daarmee het eigenlijke slachtoffer maar biedt vaak geen bescherming aan andere personen, zoals bedoeld in de VN-verklaring. De kring van personen die onder de benadeelde partij vallen, wordt onder andere beperkt door het criterium dat een rechtstreeks verband dient te bestaan tussen de schade en het bewezen verklaarde feit. Overigens heeft de HR met zijn uitspraak van 30 juli 2012 de kring van personen die in het

¹⁰ Stb. 2010, 1.

strafproces van de Nederlandse Antillen onder de benadeelde partij vallen, verruimd met de nabestaanden van het slachtoffer.¹¹ Er ligt een voorstel om in het nieuwe WvSv nabestaanden expliciet te benoemen als behorend tot de kring van slachtoffers. De Raad juicht de voorgestelde aanpassing van het WvSv in zoverre toe. Gezien de tekst van de VN-verklaring verdient het volgens de Raad de voorkeur wettelijk te regelen dat ook personen die op de hiervoor bedoelde wijzen betrokken zijn geweest bij het incident waarbij het slachtofferschap is ontstaan, als slachtoffer kunnen worden aangemerkt.

In de VN-verklaring is in aanbeveling 3 vermeld dat de in die verklaring genoemde voorzieningen beschikbaar zouden moeten zijn voor een ieder, zonder onderscheid van enige aard. Artikel 16 van de Staatsregeling van Sint Maarten bepaalt dat allen die zich in Sint Maarten bevinden in gelijke gevallen gelijk worden behandeld en dat discriminatie niet is toegestaan. Daarmee bevat de wetgeving van Sint Maarten een waarborg die overeenstemt met de betreffende aanbeveling uit de VN-verklaring.

Toegang tot rechtssysteem, correcte bejegening en informatieverstrekking

De VN-verklaring bevat in de paragrafen 4 en 5 een aantal aanbevelingen over juridische systemen, de toegang daartoe, informatieverstrekking aan slachtoffers en correcte bejegening. De in de VN-verklaring aanbevolen correcte bejegening van slachtoffers is in Sint Maarten niet wettelijk geregeld. Wel ligt er het voorstel in het nieuwe WvSv vast te leggen dat de officier van justitie zorgdraagt voor een correcte bejegening van het slachtoffer. De Raad vindt codificatie van deze tot dusverre ongeschreven norm een goede zaak omdat een wettelijk voorschrift een betere waarborg biedt voor een juiste omgang met slachtoffers.

Wat betreft het recht op vlotte vergoeding van schade c.q. schadeherstel bevat het geldende WvSv een aantal bepalingen met betrekking tot de voor slachtoffers bestaande mogelijkheid van voeging in de strafprocedure en vordering van schadevergoeding. Het is niet duidelijk wat met de term 'vlot' in de aanbevelingen 4 en 5 wordt bedoeld. Wellicht kan voor de uitleg van dit begrip aansluiting worden gezocht bij het 'redelijke termijn-begrip' van artikel 6, eerste lid, van het EVRM. In het geval van bemiddeling en spoedig sepot kan het slachtoffer een vlotte genoegdoening tegemoet zien. Als de zaak wordt voorgelegd aan de rechter moet hij wat langer op de behandeling van zijn zaak wachten.

Wat betreft de toegang tot het justitiële systeem voorziet de huidige wetgeving van Sint Maarten daarin, en wel door middel van artikel 26 van de Staatsregeling van Sint Maarten. Verder is gewaarborgd dat on- of minvermogens op een goedkope wijze kunnen procederen.

De VN-verklaring bevat ook aanbevelingen op het punt van informatieverstrekking aan slachtoffers over hun rechten inzake schadevergoeding. Dit is in de wetgeving van Sint Maarten niet geregeld. Indien de politie aan slachtoffers vraagt of zij als benadeelde partij wensen te worden aangemerkt, zullen zij langs die weg in de praktijk vernemen dat zij in de strafprocedure om schadevergoeding kunnen verzoeken. Naar het oordeel van de Raad zou bedoeld recht op informatieverstrekking wettelijk vastgelegd moeten worden. In dat opzicht vindt de Raad de voorgestelde nieuwe bepaling van het WvSv dat op verzoek van het slachtoffer mededeling wordt gedaan van de schadevergoedingsmogelijkheden dan ook een verbetering.

Paragraaf 6 van de VN-verklaring bevat een aantal aanbevelingen voor werkwijzen en methoden met als doel slachtoffers tegemoet te komen. Deze aanbevelingen hebben betrekking op informatieverstrekking over onder meer het strafproces, over het recht van slachtoffers in dat proces hun verhaal te doen, over de juiste hulp aan slachtoffers gedurende het proces, over maatregelen om het ongerief van slachtoffers te verminderen en over vermindering van onnodige vertraging. Het geldende WvSv bevat waarborgen voor informatieverstrekking aan de benadeelde partij die heeft aangegeven schadevergoeding te willen vorderen of omtrent het verloop van de procedure geïnformeerd te willen worden. Ook is wettelijk geregeld dat degene die door een misdrijf ernstig is benadeeld zijn zienswijze naar voren kan brengen. Hulp en steun aan een benadeelde partij is, zoals hiervoor al aangegeven, geregeld in het huidige WvSv maar niet in het toekomstige. Het geldende WvSv bevat geen bijzondere bepalingen om de persoonlijke levenssfeer van slachtoffers te beschermen tegen intimidatie en vergelding, zoals aanbevolen in de VN-verklaring. De tekst van het concept-ontwerp WvSv voorziet daar evenmin in. In geval van het uitblijven van vervolgingsactiviteiten kan de rechtstreeks belanghebbende op grond van artikel 15 van het WvSv beklag doen bij het Hof van Justitie. Ook de nieuw voorgestelde tekst van het WvSv bevat deze mogelijkheid. Het WvSv voorziet in de mogelijkheid dat tussen dader en slachtoffer wordt bemiddeld. De in de VN-verklaring voorgestelde andere systemen van geschillenbeslechting vallen buiten het bestek van dit onderzoek omdat de overheid daarin geen partij is.

¹¹ LJN, BN9959.

Paragraaf 7 van de VN-verklaring beveelt aan informele procedures te benutten voor de oplossing van geschillen. Het WvSv schrijft in algemene bewoordingen voor dat de overheid een benadeelde partij, wanneer deze als gevolg van het strafbare feit hulp en steun behoeft, daartoe de nodige bemiddeling verleent. Deze bemiddeling kan ook een schadevergoedingsregeling tussen de dader en de benadeelde partij betreffen. Het huidige WvSv biedt die mogelijkheid ook. Het concept-ontwerp van het nieuwe WvSv bevat de bepaling dat bij landbesluit, houdende algemene maatregelen, regels kunnen worden gesteld betreffende bemiddeling tussen verdachte en slachtoffer.

Restitutie

De paragrafen 8 tot en met 11 van de VN-verklaring gaan over restitutie door overtreders aan slachtoffers. De huidige wetgeving voorziet in de mogelijkheid dat bij het opleggen van straf wordt bepaald dat de veroorzaakte schade wordt vergoed. Echter, uitsluitend degene die rechtstreeks schade heeft geleden, kan door middel van voeging als benadeelde partij schadevergoeding vorderen. De aanbeveling van de VN is niet beperkt tot 'rechtstreekse schade' en omvat bovendien ook families van slachtoffers en nabestaanden. Daarmee heeft deze aanbeveling een ruimer bereik dan het geldende WvSv¹². Het nieuw voorgestelde WvSv breidt het slachtofferbegrip uit met families van slachtoffers en nabestaanden. Personen die betrokken zijn geweest bij de gebeurtenis waarbij het slachtofferschap ontstond door hulp te bieden aan het slachtoffer of door een poging te voorkomen dat er slachtoffers zouden vallen, vallen echter buiten dit bereik, evenals andere dan 'rechtstreekse' schade.

Schadeloosstelling

De VN-verklaring bevat in de paragrafen 12 en 13 aanbevelingen die ertoe strekken dat de overheid slachtoffers in bepaalde gevallen schadeloos stelt en daartoe een fonds opricht. Een dergelijk fonds ontbreekt in Sint Maarten en er is ook geen regelgeving die de oprichting van een dergelijk fonds voorschrijft.

Ondersteuning en hulp

De aanbevelingen in de paragrafen 14 tot en met 17 van de VN-verklaring gaan over gespecialiseerde hulp aan slachtoffers, bekostigd door de overheid, over informatieverstrekking aan slachtoffers, over de verschillende soorten van hulp, en over deskundigheidsbevordering van hulpverleners – waaronder politie en justitie – op het punt van hulpbehoeften van slachtoffers.

De wetgeving van Sint Maarten voorziet in artikel 206, vierde lid, van het WvSv in een algemene verplichting voor de overheid om een benadeelde partij die als gevolg van een strafbaar feit hulp en steun behoeft, daartoe de nodige bemiddeling te verlenen. Hiervoor is in deze paragraaf, onder het kopje 'Toegang tot rechtssysteem, correcte bejegening en informatieverstrekking', al aangegeven dat een vergelijkbare bepaling ontbreekt in de voorstellen voor het nieuwe WvSv.

Op het punt van door de overheid bekostigde gespecialiseerde hulp aan slachtoffers bevat het geldende recht geen voorschriften. Het concept-ontwerp van het nieuwe WvSv voorziet daar evenmin in.

2.1.4 Conclusies

De aanbevelingen van de VN ten aanzien van de grondrechten voor slachtoffers van delicten gaan verder dan de rechten die de huidige wetgeving van Sint Maarten biedt aan slachtoffers. Dit geldt zowel voor de reikwijdte van het slachtofferbegrip¹³ als voor de rechten die slachtoffers zouden moeten toekomen. De toekomstige wetgeving, in het bijzonder het nieuwe Wetboek van Strafvordering, betekent een aanzienlijke versterking van de positie van slachtoffers. In een aantal opzichten zal echter nog niet zijn voorzien in een niveau van bescherming, zoals aanbevolen door de VN.

¹² Zie echter uitspraak HR 30 juli 2012 (noot 9 hiervoor), onder paragraaf 2.1.3. 'Slachtofferbegrip en gelijke behandeling'.

¹³ Zie echter noot 9.

2.2. Slachtofferhulp in de praktijk

2.2.1 Inleiding

Verschillende onderdelen van de overheid hebben in hun dagelijkse werk te maken met slachtoffers van delicten. In het bijzonder zijn dat de politie en in een later stadium het openbaar ministerie (OM). Bij de hulp aan slachtoffers kan een Bureau Slachtofferhulp een centrale rol spelen. Daarnaast kunnen ook andere instanties, zoals non-gouvernementele organisaties (ngo's), daadwerkelijk hulp aan slachtoffers bieden. De Raad beschrijft in de volgende paragraaf waaruit slachtofferhulp in Sint Maarten bestaat en hoe deze is vormgegeven. Daarbij besteedt hij eerst aandacht aan twee onderdelen van de overheid die behoren tot de justitiële keten, te weten de politie en het OM. Om het beeld compleet te maken, gaat de Raad ook kort in op de werkzaamheden van enkele organisaties die zich bezighouden met hulp aan slachtoffers maar die niet tot de justitiële keten behoren. Deze organisaties vallen buiten het toezichtdomein van de Raad. Tot slot beschrijft de Raad de ontwikkelingen rond de totstandkoming van een Bureau Slachtofferhulp in Sint Maarten.

2.2.2 Bevindingen

Politie

De politie is doorgaans de eerste overheidsinstantie die te maken krijgt met slachtoffers van een delict, en wel op het moment dat dezen aangifte doen. De Raad gaat eerst in op enkele uitkomsten van zijn onderzoek naar het aangifteproces (rapport van mei 2012). Uit dat onderzoek is een aantal knelpunten naar voren gekomen met betrekking tot de informatieverstrekking aan en de bejegening van slachtoffers. Zo heeft de Raad vastgesteld dat de politie aangevers lang niet altijd een kopie van het proces-verbaal van aangifte verstrekt, hun niet standaard vraagt of zij als benadeelde partij schadevergoeding wensen te vorderen of hun de vraag voorlegt of zij over het verloop van de zaak geïnformeerd wensen te worden. Voorts is naar voren gekomen dat de voorzieningen op de twee aangiftelocaties in Sint Maarten weinig publieksvriendelijk zijn. Wat betreft de bejegening van slachtoffers heeft de Raad in bedoeld onderzoek vastgesteld dat het Korps Politie Sint Maarten goede bedoelingen heeft, zowel op het niveau van de organisatie als op het niveau van de individuele medewerker, maar dat deze goede bedoelingen in de praktijk nog onvoldoende worden waargemaakt. Verder heeft de Raad geconcludeerd dat de politie aangevers over het algemeen niet informeert over de voortgang van hun zaak. Alleen als betrokkenen zelf navraag doen bij de politie, krijgen zij informatie over de stand van zaken. Een andere vaststelling is dat het Korps Politie Sint Maarten het aangifteproces nog niet heeft beschreven.

De Korpschef van de Politie Sint Maarten heeft op 17 april 2012 in een schriftelijke reactie op het concept-rapport over het aangifteproces erkend dat een aantal zaken voor verbetering vatbaar is. Wat betreft slachtofferhulp stelt de korpschef het volgende:

'De Minister van Justitie heeft reeds bepaald dat slachtofferhulp buiten de politie wordt georganiseerd. (...) Slachtofferhulp is geen verantwoordelijkheid van de politie. Wat de politie wel moet doen is het werken aan een goed kennisniveau in het kader van slachtofferbejegening. Slachtoffers die speciale aandacht verdienen zijn zedenslachtoffers en slachtoffers van huiselijk geweld. Het geldt overigens in de breedte dat slachtoffers meer aandacht behoeven.'

In het kader van zijn onderzoek naar Slachtofferhulp in Sint Maarten heeft de Raad voor wat betreft de politie vooral gekeken naar de aspecten informatieverstrekking aan en bejegening van slachtoffers.

Informatieverstrekking

Voor het opnemen van aangiften gebruikt het Team Zware Criminaliteit Bestrijding van de Justitiële Divisie van het Korps Politie Sint Maarten een format met onder meer de volgende tekst:

'...Ik heb niemand de toestemming gegeven tot het plegen van dit feit. Ik heb hierdoor een schade opgelopen en stel mij als benadeelde partij op. Ik doe hierbij aangifte met het verzoek dat deze man strafrechtelijk vervolgd wordt. Ik heb verder niets te verklaren'.	
	Ik wil mij in het geding voegen en wens op de hoogte te worden gehouden van het verloop van het onderzoek.
(Naam aangeefster/aangever)	(Naam verbalisant)

Over de informatieverstrekking aan aangevers van een delict bestaan afspraken tussen de politie en het OM. Volgens de politie is in het kader van het project casescreening met het OM de afspraak gemaakt dat het OM de aangever informeert, zowel in de gevallen waarin de zaak niet wordt overgedragen aan het OM (oplegging of politiesept) als in de gevallen waarin het OM een sepot-beslissing neemt. In het document over casescreening staat daarover het volgende:

'De betrokken officier van justitie en de juridisch medewerker (...) bezoeken 1 keer per week het Politiebureau Philipsburg. Daar screenen zij de zaken die op basis van de tussen OM en KPSM overeengekomen screeningsformulieren niet in behandeling zijn genomen. Deelt het OM het oordeel van de Politie ten aanzien van de uitslag op het screeningsformulier dan wordt deze voor akkoord getekend en de zaak opgelegd (politiesept i.o.m. OM). Het sepot, alsook het feit/de feiten waarvoor wordt geseponeerd, wordt/worden bij de politie geregistreerd in VROS¹⁴.

De officier van justitie tekent in die zaak de sepotbrief die vervolgens door het OM wordt verzonden aan de aangever. De aangever wordt gewezen op het klachtrecht bij niet vervolging.¹⁵

Volgens de politie informeert het OM de aangevers vaak niet, als gevolg van capaciteitsproblemen. Ook speelt volgens de politie een rol dat een substantieel deel van de aangiften niet leidt tot vervolging. Precieze aantallen zijn bij de politie niet bekend. In 2011 heeft de politie een grote actie uitgevoerd waarbij alle zaken die nog bij de individuele rechercheurs lagen, zijn bekeken. Het ging om zaken uit de jaren 2007-2011. Daarvan is toen een aantal opgelegd, zonder schriftelijke sepotbeslissing en zonder informatieverstrekking aan de aangevers. De politie wees er in dit verband nog op zelf absoluut onvoldoende capaciteit te hebben om aangevers te informeren over het feit dat er geen vervolging plaatsvindt in hun zaak.

De slachtoffers met wie in het kader van het onderzoek is gesproken, hadden uiteenlopende ervaringen over de informatieverstrekking door de politie. Een slachtoffer van een inbraak in een woning en diefstal van een aantal goederen was zeer ontevreden omdat zij geen enkele informatie meer ontving, en dat terwijl zij dacht te weten wie de daders waren en zij de politie daarover had geïnformeerd. Een slachtoffer van mishandeling vernam ook nimmer iets. Een slachtoffer van een schietpartij toonde zich juist zeer tevreden; de betrokken rechercheur hield hem steeds goed op de hoogte van de ontwikkelingen in de strafzaak.

Een van de advocaten met wie de Raad heeft gesproken, verklaarde dat hij in de honderden strafzaken die hij inmiddels heeft behandeld in Sint Maarten slechts incidenteel heeft meegemaakt dat er sprake was van een benadeelde partij in het strafproces. Zijn ervaring is dat er in de praktijk weinig mee wordt gedaan wanneer een aangever vraagt om voeging als benadeelde partij. Een andere advocaat vertelde dezelfde ervaring te hebben. Deze advocaat wees er ook op dat aangevers van delicten zelden of nooit van de politie of van het OM vernemen hoe het met hun aangifte afloopt. Volgens deze advocaat worden slachtoffers nu vaak door de overheid van het kastje naar de muur gestuurd. Het zou daarom, aldus deze advocaat, goed zijn als er een Bureau Slachtofferhulp zou komen.

Bejegening

Het korps liet in het kader van het onderzoek weten correcte bejegening van burgers die aangifte doen van groot belang te vinden. Volgens de politie is mede daarom tijdens de cursus die in mei 2012 is gegeven aan twintig kandidaten voor de nieuwe afdeling Intake en Service veel aandacht besteed aan dit aspect. Het is de bedoeling dat de medewerkers van deze nieuwe afdeling in de toekomst het merendeel van de aangiften gaan opnemen zodat de rechercheurs meer tijd hebben voor het recherchewerk. Uitsluitend in de echt zware zaken, zoals zeden- en levensdelicten, zullen de rechercheurs nog zelf de processen-verbaal van aangifte opmaken. Eind mei 2012 sprak de politie de verwachting uit dat de nieuwe afdeling eind juli 2012 zou kunnen beginnen met haar werkzaamheden. Volgens mondelinge mededeling van de politie hebben de kandidaten tijdens de cursus door middel van rollenspellen geoefend hoe ze met slachtoffers van delicten moeten omgaan wanneer dezen aangifte komen doen. Volgens de politie bestaat er ook aandacht voor een correcte bejegening van burgers door de ervaren rechercheurs. Intern zou de afspraak zijn gemaakt dat men elkaar binnen de teams aanspreekt op onder andere het gedrag jegens burgers.

¹⁴ VROS: Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten.

¹⁵ Gedoeld wordt op artikel 15 van het WvSv dat de rechtstreeks belanghebbende de mogelijkheid biedt bij het Hof van Justitie schriftelijk beklag te doen over een beslissing tot niet-vervolgning of niet-voortzetting van de vervolging. Deze mogelijkheid staat ook open wanneer opsporingsactiviteiten niet of niet binnen een redelijke termijn hebben plaatsgevonden.

Uit de gesprekken van de Raad met slachtoffers is naar voren gekomen dat hun ervaringen op het punt van bejegening zeer wisselend zijn. Sommige rechercheurs toonden zich zeer invoelend, andere juist zeer zakelijk. Twee slachtoffers van een gewapende roofoverval waren zeer ontevreden over de betrokken rechercheur die zich volgens hen onverschillig opstelde en deed alsof het om een simpele overtreding ging. Een slachtoffer van een schietpartij daarentegen gaf aan dat de betrokken rechercheur hem bijzonder goed heeft begeleid en hem zelfs in het ziekenhuis heeft bezocht.

Overige aspecten

In zijn rapport over het aangifteproces heeft de Raad geconcludeerd dat de loketten van de twee politiebureaus in Sint Maarten weinig publieksvriendelijk zijn. Tijdens de uitvoering van het onderzoek naar het aangifteproces, eind 2011, informeerde de politie de Raad over het voornemen het hoofdbureau in Philipsburg te verbouwen. In zijn rapport van maart 2012 noemde de Raad de voorgenomen verbouwing een goede stap. In het kader van het onderzoek naar slachtofferhulp liet de politie weten in mei 2012 dat bij de voorgenomen verbouwing vertraging is opgetreden en dat niet duidelijk is wanneer de plannen zullen worden gerealiseerd. Volgens de politie moet ook de financiering nog worden goedgekeurd.

Wat betreft de beschrijving van de processen liet de korpschef in mei 2012 weten dat het waarschijnlijk nog zes tot twaalf maanden zou duren voordat alle processen zijn beschreven. Het project waarbinnen een en ander wordt gerealiseerd, was op dat moment nog niet van start gegaan.

Openbaar ministerie

Het OM is eindverantwoordelijk voor het proces van opsporing en vervolging. Door middel van de inzending van het proces-verbaal door de politie komt een zaak bij het OM terecht. Indien een aangever heeft laten weten dat hij als benadeelde partij wil worden aangemerkt, krijgt hij een eigen positie in het strafproces. Het OM krijgt dan nadrukkelijk met het slachtoffer van een delict te maken. Dit geldt in het bijzonder wanneer de benadeelde partij te kennen heeft gegeven dat hij schadevergoeding verlangt.

Informatieverstrekking

Het OM geeft aan dat slachtoffers - ook als uit het proces-verbaal van aangifte blijkt dat zij geïnformeerd wensen te worden over de voortgang van de zaak - niet structureel informatie ontvangen over de wijze van afdoening, zittingsdata en vonnis, en dat dat anders moet. Als probleem noemt het OM in dat verband het ontbreken van een Bureau Slachtofferhulp. Nu verrichten officieren van justitie in het kader van slachtofferhulp taken die eigenlijk door een Bureau Slachtofferhulp zouden moeten worden uitgevoerd, aldus de officier van justitie met wie in het kader van het onderzoek werd gesproken. Volgens deze officier begeleiden de vier officieren van justitie in Sint Maarten ieder in zo'n vijftien tot twintig zaken per jaar de slachtoffers intensief. Het gaat dan om de zware zaken, veelal levens- en zedendelicten. De bedoelde officier van justitie gaf aan dat er een structurele oplossing moet komen, mede omdat een en ander nu afhankelijk is van de individuele officier. Deze officier heeft ten behoeve van het werkplan 2013 van het OM een hoofdstuk geschreven met suggesties voor verbetering van de informatieverstrekking aan slachtoffers:

'Gelet op het feit dat de postbezorging een onbetrouwbare factor is, lijkt het raadzaam alle informatie in één keer te verstrekken per informatiebrief. Indien besloten is tot dagvaarding, wordt een zgn. voegingsformulier bij de informatiebrief gevoegd. Om er zeker van te zijn dat deze brieven het slachtoffer bereiken, wordt het slachtoffer indien mogelijk telefonisch en anders per e-mail benaderd en gevraagd een kopie van deze brieven bij het OM op te halen. Is besloten de zaak te seponeren, dan dient het slachtoffer - indien deze had aangegeven zijn schade vergoed te willen krijgen - te worden gewezen op de mogelijkheid van beklag ex artikel 15 WvSv.'

Op het moment dat een zaak wordt ingeboekt bij het OM informeert het OM de aangevers daarvan. In alle ingeboekte zaken neemt het OM een beslissing over vervolging dan wel sepot. Daarna ontvangt het slachtoffer in veel gevallen geen informatie meer. Naast de onbetrouwbaarheid van de postbezorging in Sint Maarten vormt het gegeven dat het postadres van veel slachtoffers niet gemakkelijk is vast te stellen, bijvoorbeeld omdat de woning geen nummer heeft, een bijkomend probleem. Als het de politie en/of het OM dan aan een actueel telefoonnummer ontbreekt, is het vaak onmogelijk het slachtoffer te bereiken. In de zaken die door de politie worden opgelegd en die dus niet bij het OM worden ingeboekt, blijft informatieverstrekking aan de aangever vrijwel altijd achterwege. Volgens de hoofdofficier van justitie is in het kader van het project casescreeening over de verzending van sepotbrieven aan slachtoffers nog de volgende aanvullende afspraak gemaakt:

*'Met de politie is afgesproken dat hetgeen is beschreven in het screeningsdocument ten aanzien van de sepotbrief van het OM aan het slachtoffer, door het OM eerst zal kunnen worden nageleefd indien het OM volledig op sterkte is.'*¹⁶

Bejegening

In genoemd concept-werkplan 2013 staat onder het kopje 'correcte bejegening' het volgende:

'Slachtoffers van misdrijven behoren correct bejegend te worden. Het verstrekken van juiste informatie maakt deel uit van de bejegening van slachtoffers. Daarnaast wordt van het OM verwacht dat slachtoffers, in geval van ernstige delicten zoals moord c.q. doodslag, diefstal met geweld (met lichamelijk letsel of dodelijke afloop als gevolg) en zedendelicten, actief geïnformeerd worden over de mogelijkheid van het hebben van een persoonlijk onderhoud met de zaaks-OvJ. Tijdens een dergelijk gesprek wordt voor zover mogelijk de voortgang van het onderzoek besproken en in geval van een zitting, de gang van zaken tijdens de terechtzitting en de mogelijkheid om zich als benadeelde partij in het strafproces te voegen.'

Schadebemiddeling

In niet al te zware zaken waarin het slachtoffer schade heeft geleden en de dader in staat is schadevergoeding te betalen, kan het OM kiezen voor schadebemiddeling. Er wordt dan besloten tot een sepot onder de voorwaarde dat de dader schadevergoeding betaalt aan het slachtoffer. Naar schatting van de officier met wie de Raad in het kader van dit onderzoek heeft gesproken, worden per jaar ongeveer honderd strafzaken op deze wijze afgehandeld. Het OM beschikt niet over precieze cijfers. In veel zaken is schadebemiddeling echter niet mogelijk omdat duidelijk is dat de dader niet beschikt over voldoende geld om de schade te vergoeden. Het OM heeft het beleid voor de gevallen waarin voor deze aanpak wordt gekozen niet uitgewerkt. Volgens de hoofdofficier van justitie is een en ander afhankelijk van de zaak en van de behandelend officier van justitie. In het concept-werkplan 2013 staat over schadebemiddeling het volgende:

'Indien mogelijk vindt in een zo vroeg mogelijke fase van de vervolging schadebemiddeling plaats. Het OM bevordert daartoe dat de politie reeds na de aanhouding van de verdachte de mogelijkheden van schaderegeling onderzoekt. Indien de verdachte bekend en bereid is de schade te vergoeden, dient de politie dit aan het OM te melden. Het OM kan bij de verdere afdoening van de zaak rekening houden met de bereidheid van de verdachte om de schade te vergoeden.'

Zolang Bureau Slachtofferhulp nog niet operationeel is, zal de schadebemiddeling zoveel mogelijk worden beperkt tot die zaken waarin de schade direct voldaan kan worden door de verdachte; dit om incassoproblemen voor het OM te voorkomen.'

Inning schadevergoeding

De tenuitvoerlegging van strafvonnissen is een taak van het OM. In de praktijk wordt geen werk gemaakt van de inning van geldbedragen die de daders van een delict op basis van een uitspraak van de (straf)rechter bij wijze van schadevergoeding aan hun slachtoffer dienen te voldoen en wordt schadevergoeding waartoe de dader is veroordeeld vaak niet betaald. De hoofdofficier van justitie stelt dat Sint Maarten op het gebied van de inning van geldboetes veel geld laat liggen.

De heer X. is in 2004 bij zijn woning beschoten. De dader is bij vonnis van 26 april 2005 veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf en tot vergoeding van immateriële schade ten bedrage van NAF 30.000 aan de heer X. De dader is begin 2012 vrijgekomen maar hij heeft nooit schadevergoeding betaald. De heer X. beschikt over onvoldoende middelen om een advocaat of deurwaarder in de arm te nemen om de schadevergoeding te innen. Hij gaat ervan uit dat de dader hem nimmer schadeloos zal stellen.

De minister van Justitie liet in het kader van het onderzoek weten dat hij van mening is dat het OM in het algemeen onvoldoende doet voor slachtoffers. Als een dader, of zijn familie, geld heeft, moet hij de schade van het slachtoffer betalen, en de overheid zou daarbij moeten helpen. De minister gaf daarbij aan dat hij betwijfelt of in Sint Maarten een schadefonds voor slachtoffers van geweldsmisdrijven kan worden opgezet, dit vanwege de daarmee gemoeide kosten. Overigens bestaat in Sint Maarten ook geen waarborgfonds motorrijtuigenverkeer.

¹⁶ Aldus de hoofdofficier van justitie in een e-mail aan de Raad d.d. 4 september 2012.

Spreekuur openbaar ministerie

Om slachtoffers te woord te kunnen staan, houdt het OM een keer per maand spreekuur. Officieren van justitie en parketsecretarissen zijn dan gedurende twee uur beschikbaar voor bezoekers. De hoofdofficier van justitie schat dat het OM op deze wijze ongeveer honderd slachtoffers per jaar te woord staat. Overigens verschijnen op deze spreekuren niet alleen slachtoffers van delicten maar bijvoorbeeld ook familieleden van gedetineerden.

Ten slotte

De hoofdofficier van justitie merkt op dat slachtofferhulp kan bijdragen aan het vertrouwen in justitie.¹⁷ Een Bureau Slachtofferhulp is daarvoor volgens hem erg belangrijk. Men noemt zo'n bureau de ontbrekende schakel in de rechtshandavingsketen in Sint Maarten.

Ter illustratie van de keuzes waarvoor het OM wordt gesteld, dient de volgende zaak.

De heer Y. wordt in december 2009 mishandeld door zijn buurman. Hij heeft daaraan een litteken in zijn gezicht overgehouden. In de maanden na het incident informeert hij bij de politie en bij het OM naar de stand van zaken rond zijn aangifte. Omdat Y. ter zake geen informatie ontvangt, neemt hij uiteindelijk contact op met een advocaat. Deze laat daarop aan het OM weten dat hij overweegt namens Y. via een beklagprocedure bij het Hof vervolging af te dwingen indien het OM niet van plan is tot vervolging over te gaan. De hoofdofficier van justitie stuurt de advocaat daarop een e-mailbericht met de volgende inhoud:

'Mocht de uitkomst van dat proces (het uitzoeken wat er met de aangifte van Y. was gebeurd; RvdRH) zijn dat de zaak inderdaad niet in behandeling genomen is kunnen worden wegens capaciteitsgebrek bij de politie, dan vertrouw ik erop dat u dat kunt uitleggen aan uw cliënt (hoe onwenselijk ik die situatie ook vind). Wij trachten aan de hand van objectieve criteria de zaken daar te selecteren. Indien uw cliënt meent dan toch (indien blijkt van het vorenstaande) de weg naar het Hof te moeten kiezen, zou mij dat bijzonder spijten. Immers, hoewel ik er op vertrouw dat het Hof onze overwegingen tot het eventueel niet in behandeling nemen te kunnen uitleggen, zou ik het spijtig vinden dat zij die zich dat wel kunnen veroorloven op die manier tot hun recht geraken maar zij die zich die luxe niet kunnen permitteren mede daardoor nog langer op de behandeling van hun zaken moeten wachten. Immers, de politiecapaciteit kunnen wij maar eenmaal uitgeven.

Ik ken u als een advocaat die oog heeft voor de omstandigheden waaronder politie en justitie hun werk moeten doen. Ik zou u willen vragen dat beeld ook te schetsen aan uw cliënt. Wij kunnen geen ijzer met handen breken (hoe wenselijk ik dat juist weer wel zou vinden!)

Het Hof wijst het beklag op 31 mei 2012 af. Vanwege het capaciteitstekort bij de politie en overbelasting van het opsporingsapparaat in de periode eind 2009-begin 2010 als gevolg van een extreem aantal kapitale delicten acht het Hof vervolging niet opportuun.

Andere betrokken organisaties

In Sint Maarten zijn verschillende non-gouvernementele organisaties (ngo's) actief op het terrein van steun aan personen die hulp behoeven. Soms gaat het daarbij om slachtoffers van delicten. In het kader van dit onderzoek heeft de Raad gesproken met vertegenwoordigers van de stichting Multi-Purpose Organization (MPO), de stichting I Can en de stichting Safe Haven. De stichtingen MPO en I Can richten zich op minderjarigen. Beide beschikken over een opvanglocatie waar zij jongeren voor langere tijd kunnen huisvesten. De kinderen die zij opvangen, zijn veelal verwaarloosd door hun ouders. Sommigen van hen zijn seksueel misbruikt. Vaak heeft geen strafvervolgning plaatsgevonden. Een deel van de kinderen komt bij deze stichtingen terecht via de Voogdijraad na een beschikking van de rechter tot ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing. De stichting Safe Haven richt zich op vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld, soms gaat het ook om slachtoffers van vrouwenhandel/prostitutie. Safe Haven biedt crisisopvang voor in beginsel maximaal negentig dagen aan vrouwen en hun kinderen. De stichting beschikt over een opvanghuis op een geheime locatie. Safe Haven heeft het beleid om vrouwen die zich rechtstreeks tot haar wenden standaard te adviseren contact op te nemen met de politie.

¹⁷ De korpschef van de Politie Sint Maarten laat in reactie hierop weten dat hij aanwijzingen heeft dat het vertrouwen in de politie, sinds de start van de verbetertrajecten na 10 oktober 2010, langzamerhand toeneemt.

Genoemde stichtingen zijn afhankelijk van bijdragen van de overheid en van donaties. De ministeries van Justitie en van Volksgezondheid, Sociale Aangelegenheden en Arbeid (VSA) alsmede de Antilliaanse Medefinancierings Organisatie (AMFO) zijn in dat verband belangrijke partijen voor deze stichtingen. De drie stichtingen noemen de tijdige uitbetaling van subsidies en tegemoetkomingen een probleem. Verder is een aantal kinderen onverzekerd tegen ziektekosten. De stichtingen maken zich zorgen nu de Nederlandse regering heeft besloten de hulp via de AMFO eind 2012 te stoppen.

Daarnaast werkt de afdeling Sociale Dienst van het ministerie van VSA aan de opzet van een organisatie voor crisishulp ('24 hours crisis care'). Het ministerie heeft al afspraken gemaakt met het Community Center in St. Peters over het gebruik van opvangruimten. In mei 2012 zijn 36 personen getraind om crisishulp te kunnen bieden. Crisishulp zal bestemd zijn voor mensen die om wat voor reden dan ook in een crisis zijn beland. Dat kan ook zijn vanwege een trauma als gevolg van een delict. In het beleidsdocument over de crisishulp staat met betrekking tot de rol van de politie het volgende:

'The Police Department plays a role in referring the public to the department of Social Services or involving this department, at the appropriate time, in events that call for crisis care assessment and guidance.

The Department of Social Services and the Police Department will work together in offering the public assistance for crisis care. This does not only pertain to crisis care management after emergency situations. It also includes the regular tasks of the police in which assistance is needed for persons that are experiencing a crisis. This can be during the day or at night. The understanding between these two departments is that a medical doctor and secondly, the department of Social Services, are the first lines of assistance for persons going through a crisis. They will provide assessment of crisis cases and arrange referrals for specialized treatment. The on-call doctors that work with the police will assess all cases for medical care at SMMC¹⁸ and referrals to the Mental Health Foundation. All relevant crisis cases that are not referred to the mentioned institutions are directed by the police or the on-call doctor to the department of Social Services for crisis assessment and counselling.'

De secretaris-generaal van dit ministerie benadrukt tijdens het gesprek met de Raad in mei 2012 dat in Sint Maarten nog tal van zaken in ontwikkeling zijn sinds 10 oktober 2010.

Bureau Slachtofferhulp in oprichting

Historie

In 1997 is, in opdracht van de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen, een poging ondernomen in Sint Maarten een Bureau Slachtofferhulp op te richten. De directeur van de Voogdijraad was daarbij nauw betrokken. Met een aantal anderen is hij destijds naar Nederland gereisd om ideeën op te doen en in datzelfde jaar is in Sint Maarten een symposium over slachtofferhulp georganiseerd. Het hele project is uiteindelijk verwaterd, naar verluidt vanwege een gebrek aan middelen. In de tweede helft van de jaren negentig is opnieuw getracht een Bureau Slachtofferhulp in Sint Maarten te realiseren. Ook dit project is voortijdig afgeblazen. De Raad beschikt niet over nadere informatie over de achtergronden van beide pogingen of over de precieze redenen van het mislukken.

Actuele situatie: SJIB

In 2002 is de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden (SJIB) opgericht. De stichting wordt nagenoeg geheel gefinancierd door de overheid van Sint Maarten. Blijkens de statuten van de SJIB heeft de stichting taken op het terrein van de reclassering en van de voogdij.¹⁹ De statuten vermelden niets over slachtofferhulp. Binnen de SJIB functioneren de bureaus Gezinsvoogdij en Reclassering. In 2009 heeft de SJIB op verzoek van de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen een projectvoorstel ingediend voor de oprichting van een Bureau Slachtofferhulp. In mei 2011 heeft de SJIB daarover een gesprek gevoerd met de minister van Justitie van Sint Maarten. In vervolg daarop heeft de SJIB een aangepast projectvoorstel ingediend waarna de minister van Justitie de SJIB opdracht heeft gegeven een Bureau Slachtofferhulp op te richten. De SJIB is daarmee vervolgens aan de slag gegaan.

¹⁸ SMMC: Sint Maarten Medical Center.

¹⁹ Statuten van 4 juli 2002 waarbij de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden is opgericht.

In het kader van het onderzoek van de Raad heeft de SJIB, aan de hand van een aantal sheets, informatie verstrekt over onder meer de visie en missie, doelgroep, doelstelling, taken, organisatie en opzet, personele bezetting, werkwijze en hulpverleningstraject van het Bureau Slachtofferhulp. Samengevat luiden deze als volgt.

Visie:

het SJIB-Bureau Slachtofferhulp is een professionele organisatie die zich wijdt aan het voorzien van emotionele steun en het bieden van sociaal-juridische en praktische hulp aan slachtoffers van misdaad, in samenwerking met partners in de justitiële en welzijnketen.

Missie:

het SJIB-Bureau Slachtofferhulp bevordert de rechtvaardigheid en het veiligheidsgevoel van slachtoffers van misdaad en hun familie door het bieden van kwaliteitszorg.

Doelgroep:

het Bureau Slachtofferhulp richt zich op de slachtoffers van misdrijven die bij de politie aangifte hebben gedaan en zich hebben opgegeven als benadeelde partij. Het bureau biedt ook hulp aan indirecte slacht-offers: familieleden, betrokkenen (tijdens een mishandeling, vechtpartij of overval) en nabestaanden.

Doelstelling:

- het bieden van emotionele en sociaal-juridische en praktische hulp aan slachtoffers van misdaad en overlevenden;
- het bieden van slachtoffergerichte educatie en trainingsprogramma's;
- het verschaffen van voorlichting over de rechten en behoeften van misdaadslachtoffers en over slacht-offerpreventie;
- het verantwoordelijk houden van daders middels het uitvoeren van herstel- en daderstrainingsprogramma's.

Taken: het Bureau Slachtofferhulp zal in eerste instantie de volgende diensten aanbieden:

- het informeren van slachtoffers over hun rechten en het voorlichten van de samenleving hieromtrent;
  - het verschaffen van informatie en het geven van voorlichting aan slachtoffers en de gemeenschap over de gevolgen van misdaad en over hoe te voorkomen slachtoffer te worden;
  - counseling (psycho-sociaal) en emotionele steun aan slachtoffers en overlevenden;
  - sociaal-juridische hulpverlening, met als doel slachtoffers te adviseren over te nemen juridische stappen, alsook te informeren over de rechtsgang;
  - praktische hulpverlening, zoals informatieverstrekking, brieven schrijven, telefoontjes plegen, bemiddelen, contact maken met de werkgever of de school;
  - verwijzing naar ondersteunende particuliere en publieke diensten, waaronder voor specialistische hulp;
- training aan slachtoffers om hen weerbaar te maken tegen geweld en hen te leren om te gaan met de gevolgen van geweld;
- training aan daders, bijvoorbeeld op het gebied van verkeers- en geweldsmisdrijven;
- het opzetten van campagnes om de gemeenschap bewust te maken.

Personele bezetting:

op grond van de te vervullen taken en het geschatte aantal cliënten aan de hand van het aantal bevelen tot in verzekeringstelling, acht de SJIB de volgende personele invulling ten behoeve van het Bureau Slachtofferhulp wenselijk:

- 1 fte coördinator/teamleider (HBO, aangevuld met managementervaring);
- 2 fte medewerker (HBO);
- 2 fte administratief medewerker (MBO);
- minimaal zeven vrijwilligers;
- het is de bedoeling voor slachtofferhulp en reclassering een poule van medewerkers te maken.

Werkwijze:

- de aangewezen consulent neemt contact op met het slachtoffer (actieve benadering);
- contact wordt telefonisch, persoonlijk of schriftelijk opgenomen binnen 48 uur nadat de gegevens via de politie zijn ontvangen;
- voordeel van deze actieve benadering is dat het bureau de zaak al kent op het moment dat het slachtoffer wordt benaderd;
- voor de actieve benadering wordt gekozen bij geweldsmisdrijven, zedenzaken en woninginbraken;
- in de andere gevallen dient het slachtoffer zelf contact op te nemen met het Bureau Slachtofferhulp.

Hulpverleningstraject:

- kortdurende en laagdrempelige hulpverlening, waarbij emotionele steun en praktische hulp en ondersteuning centraal staan;
- wanneer langdurige hulp nodig is, verwijst Bureau Slachtofferhulp door naar een andere hulpinstelling;
- tot de doorverwijs- en netwerkorganisaties worden gerekend: Sociale Zaken, Women's Desk, Safe Haven, Peridot Foundation, Mental Health Foundation, Turning Point, Sint Maarten Medical Center, huisartsen en kerkgenootschappen.

In twee gesprekken met de Raad hebben de directeur en de beleidsmedewerker van de SJIB nadere informatie verstrekt over de plannen ten aanzien van het Bureau Slachtofferhulp. In december 2011 is de werkruimte voor het toekomstige Bureau Slachtofferhulp, in het gebouw van de SJIB, fysiek opgeleverd, en begin 2012 is een vacature geplaatst voor de functie van Teamleider Bureau Slachtofferhulp. Er hebben drie personen gesolliciteerd maar de SJIB achtte geen van de drie kandidaten geschikt. Men heeft zich verder onder andere door werkbezoeken aan Curaçao, Aruba, Bonaire en Suriname georiënteerd op de eisen waaraan een Bureau Slachtofferhulp moet voldoen. Met de directeur van het Bureau Slachtofferhulp Curaçao zijn vergaande afspraken gemaakt voor het bieden van hulp bij het opzetten van het bureau in Sint Maarten. Zo is afgesproken dat deze directeur in oktober 2012 een maand lang in Sint Maarten zal verblijven om onder meer een cursus te verzorgen voor medewerkers en vrijwilligers van het nieuw op te richten bureau. Voorwaarde is wel dat er dan medewerkers en vrijwilligers in Sint Maarten zijn aangetrokken. De SJIB heeft besloten voor de werving van personeel een commercieel bureau in te schakelen. Begin juni 2012 was de beleidsmedewerker nog bezig de laatste functiebeschrijvingen op te stellen. Na het gereedkomen daarvan en na goedkeuring van dit plan door het bestuur van de SJIB kan aan het beoogde bureau een offerte worden gevraagd. De SJIB denkt de benodigde vrijwilligers uit het eigen netwerk te kunnen rekruteren. De formatie van het bureau is onder meer gebaseerd op inschattingen van de te verwachten hoeveelheid werk, cijfers van de reclassering en ervaringen in Curaçao en Aruba. Overigens gaf de SJIB aan te overwegen ook nog een parttime psycholoog aan te trekken. Om redenen van flexibiliteit had de SJIB aanvankelijk het plan om medewerkers van het Bureau Reclassering en van het Bureau Slachtofferhulp onder te brengen in één poule, maar men vraagt zich bij nader inzien af of dat wel verstandig is. Over de financiering van het Bureau Slachtofferhulp deelde de beleidsmedewerker het volgende mee:

‘De kosten voor het Bureau Slachtofferhulp zijn nu nog niet afzonderlijk begroot, maar ze zijn wel te herleiden via extra kosten personeel en vaste lasten. In de toekomst zullen deze kosten afzonderlijk worden opgevoerd. Ook in de wenselijkheidsbegroting van 2013 is Bureau Slachtofferhulp niet opgevoerd. In de omschrijving staat wel dat vanwege de oprichting van een Bureau Slachtofferhulp de kosten hoger worden. Uit de financiële toelichting bij de begroting is wel te herleiden wat de kosten zijn, waaronder die voor het personeel en voor de huur van kantoorruimte.’

Tijdens het eerste gesprek met de Raad, in mei 2012, sprak de SJIB de verwachting uit dat het Bureau Slachtofferhulp in september 2012 zou kunnen starten. In juni 2012 was deze verwachting bijgesteld, de SJIB ging er toen vanuit dat het bureau begin 2013 operationeel kan zijn. Op dat moment was de SJIB bezig de functiebeschrijvingen af te ronden. Er waren nog geen procesbeschrijvingen of een uitgewerkt inrichtingsplan beschikbaar. Ook moest de SJIB op dat moment nog gesprekken voeren met ketenpartners zoals de politie en het OM alsmede met doorverwijzende instanties voor het maken van werkafspraken.

Ministerie van Justitie

De minister van Justitie heeft in 2011 binnen zijn ministerie een implementatiemanager de opdracht gegeven een nieuwe dienst op te zetten waarin de taken van de SJIB en daarmee het nog op te richten Bureau Slachtofferhulp worden ondergebracht, en om daarvoor een bedrijfsplan op te stellen. Het ministerie van Justitie heeft de SJIB rond november 2011 voor het eerst geïnformeerd over de plannen voor de oprichting van de nieuwe dienst en over de mogelijkheid dat de taken van de SJIB en dus ook het Bureau Slachtofferhulp bij die dienst zullen worden ondergebracht. In de daarop volgende periode heeft de SJIB verschillende keren contact gehad met de implementatiemanager. Over het algemeen noemt de SJIB het overleg met het ministerie weinig structureel. De SJIB geeft aan dat de voorbereidingen voor de oprichting van een Bureau Slachtofferhulp gewoon zijn doorgegaan ondanks de onzekerheid over de positionering daarvan.

Bedoelde implementatiemanager van het ministerie van Justitie gaf aan dat voor de oprichting van de nieuwe Dienst Jeugdzorg, Jeugd- en Volwassenenreclassering en Slachtofferzorg²⁰ een landsbesluit houdende algemene maatregelen is vereist, en dat de Raad van Ministers ten aanzien van de structuur en de financiering van de nieuwe dienst nog goedkeuring moet verlenen. Ook liet zij weten dat de Landsverordening inrichting en organisatie landsoverheid en het Organisationsbesluit Justitie zullen moeten worden aangepast. Zij wees er voorts op dat de minister van Justitie de directeuren van de SJIB en van de Voogdijraad – die ook zal opgaan in de nieuwe dienst – in het voorjaar van 2012 mondeling heeft geïnformeerd over de nieuwe structuur en over de rechtspositionele consequenties. Deze implementatiemanager is, samen met de in mei 2012 ingestelde Justitiële Jeugdbeleid Commissie, bezig met het opstellen van een bedrijfsplan voor de nieuwe dienst. Voor het binnen de nieuwe dienst op te zetten Bureau Slachtofferhulp hebben zij een (concept) procesbeschrijving opgesteld.

De minister van Justitie sprak de verwachting uit dat het wetgevingstraject dat moet worden doorlopen om de nieuwe dienst te kunnen oprichten eind 2012 zal zijn afgerond. Hij gaf, in mei 2012, voorts aan nog op zoek te zijn naar middelen voor de financiering van het Bureau Slachtofferhulp.

Ten slotte

In het kader van het onderzoek wijzen verschillende organisaties er nog op dat het feitelijke hulpaanbod in Sint Maarten beperkt is en dat dit gegeven nadrukkelijk moet worden betrokken in de besluitvorming over een Bureau Slachtofferhulp. Een Bureau Slachtofferhulp zal in de praktijk immers moeten kunnen doorverwijzen naar gespecialiseerde hulp, zoals psychologen of psychotherapeuten, en die moet dan wel beschikbaar zijn.

²⁰ In september 2012 gaf de implementatiemanager aan dat de naam van de dienst waarschijnlijk zal worden aangepast.

2.2.3 Beoordeling

Inleiding

In Sint Maarten is nog geen Bureau Slachtofferhulp operationeel. Zo lang dat het geval is, zijn het binnen de justitiële keten de politie en het OM die zich bezighouden met aspecten van slachtofferhulp. Het OM is verantwoordelijk voor het opsporings- en vervolgingsbeleid. In de praktijk is de politie vaak de eerste organisatie die met slachtoffers wordt geconfronteerd. Het is belangrijk dat OM en politie goede afspraken maken over de behandeling van slachtoffers.

In deze paragraaf beoordeelt de Raad de vormgeving, de uitvoering en de effectiviteit van de slachtofferhulp in Sint Maarten. Mede tegen de achtergrond van de VN-verklaring inzake de grondrechten voor slachtoffers van delicten ('basic principles of justice for victims of crime') en relevante wettelijke bepalingen zal de Raad aangeven in hoeverre ten aanzien van verschillende aspecten van slachtofferhulp in Sint Maarten wordt voldaan aan de eisen die daaraan zouden mogen worden gesteld. In dit verband benadrukt de Raad dat het bij deze VN-verklaring gaat om aanbevelingen aan de lidstaten.

Om redenen van leesbaarheid behandelt de Raad de aspecten vormgeving, uitvoering en effectiviteit van de slachtofferhulp eerst voor de politie en vervolgens voor het OM. Daarna besteedt hij aandacht aan het Bureau Slachtofferhulp in oprichting.

Vormgeving, uitvoering en effectiviteit slachtofferhulp

Politie

Informatieverstrekking

Op grond van de VN-verklaring zouden slachtoffers moeten worden geïnformeerd over verschillende aspecten van hun zaak, zoals de mogelijkheden om schadevergoeding te vragen en het verloop van de procedure. Dit geldt met name bij ernstige delicten en wanneer de betrokkenen hebben aangegeven dergelijke informatie te willen ontvangen (paragrafen 5 en 6). Op grond van het WvSv kan de benadeelde partij de wens kenbaar maken dat hij over het verloop van de zaak wordt ingelicht (artikel 206, derde lid).

De korpschef heeft meegedeeld dat voor adequate informatieverstrekking aan slachtoffers een goede procesbeschrijving van belang is omdat daarin kan worden aangegeven in welke fase een slachtoffer informatie moet krijgen. Medio 2012 sprak de politie de verwachting uit dat met het opstellen van de procesbeschrijvingen nog zes tot twaalf maanden is gemoeid. Ook de Raad vindt een goede beschrijving van de processen van groot belang omdat daarmee voor alle betrokkenen duidelijk wordt gemaakt wie in welke fase waarvoor verantwoordelijk is en wat ieders verantwoordelijkheid inhoudt. Dat maakt het ook mogelijk prestaties van individuele politieambtenaren te toetsen en waar nodig maatregelen voor verbeteringen te treffen.

Op het punt van de informatieverstrekking aan aangevers heeft de politie, in het kader van het project casescreefning, afspraken met het OM op papier vastgelegd. Deze afspraken komen er op neer dat het OM alle aangevers informeert van wie de aangifte wordt geseponneerd. Over tussentijdse informatieverstrekking aan aangevers, in de periode voorafgaande aan een sepotbeslissing dan wel ingeval beslist wordt om tot vervolging over te gaan, zijn geen werkafspraken gemaakt en vindt in de praktijk nauwelijks plaats. Alleen bij zeer ernstige delicten worden de betrokkenen ook tussentijds goed op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Waar aangevers op grond van de wet kunnen vragen omtrent het verloop van de zaak te worden ingelicht, behoort in die informatiebehoefte te worden voorzien in de gevallen waarin betrokkenen daar om hebben verzocht.

Bejegening

Op grond van de VN-verklaring zouden slachtoffers met compassie en met respect voor hun waardigheid moeten worden behandeld (paragraaf 4).

De korpsleiding heeft laten weten belang te hechten aan een correcte bejegening van burgers die aangifte doen van een strafbaar feit. In de cursus die twintig aspirant-politieambtenaren in mei 2012 hebben gevolgd, zou nadrukkelijk aandacht besteed zijn aan het aspect bejegening. Ook zouden de ervaren rechercheurs op dat belang

zijn geweest. Hieruit blijkt dat de politie dit aspect serieus heeft opgepakt. De politie heeft op dit punt echter nog geen criteria ontwikkeld en uitgewerkt in kwaliteitsnormen.

Uit gesprekken die de Raad heeft gevoerd met een aantal slachtoffers zijn uiteenlopende ervaringen naar voren gekomen ten aanzien van de bejegening door de politie. Dit duidt erop dat een en ander in grote mate afhankelijk is van de persoon van de politieambtenaar met wie een slachtoffer krijgt te maken. Dit gegeven onderstreept het belang van de ontwikkeling en vastlegging van heldere normen.

Openbaar ministerie

Informatieverstrekking

De aanbevelingen van de VN-verklaring over informatieverstrekking aan slachtoffers gelden onverkort voor het OM.

Het OM heeft de afspraken met de politie over informatieverstrekking in geval van sepot vastgelegd in het kader van het project casescreening. Op basis van die afspraken behoort het OM de betrokken aangever een sepotbrief te sturen, ook in de gevallen waarin een zaak niet wordt ingezonden naar het OM. Over de informatieverstrekking in de andere zaken zijn de Raad geen richtlijnen bekend. Wel bevat het concept-jaarplan 2013 suggesties voor verbetering van de informatieverstrekking aan aangevers. Onder meer wordt daarin voorgesteld slachtoffers die hebben laten weten hun schade vergoed te willen krijgen, in geval van sepot te wijzen op de mogelijkheid van beklag bij het Hof. Langs die weg kunnen zij proberen alsnog vervolging af te dwingen.

Het OM erkent dat slachtoffers niet structureel worden geïnformeerd over kwesties als wijze van afdoening, zittingsdatum en vonnis. Het OM ging er tijdens het onderzoek van de Raad van uit dat de politie zou moeten zorgen voor de informatieverstrekking in de zaken die niet bij het OM worden ingezonden. In dat verband wees de hoofdofficier van justitie erop dat met de politie de afspraak is gemaakt dat het OM pas kan overgaan tot de verzending van sepotbrieven aan slachtoffers wanneer het OM volledig op sterkte is. Het OM wees verder onder andere op de onbetrouwbaarheid van de postbezorging in Sint Maarten.

De Raad concludeert dat de afspraken die het OM en de politie in het kader van het project casescreening hebben gemaakt op het punt van de informatieverstrekking aan aangevers niet waterdicht zijn. Op grond van de vastgelegde afspraken zou het OM aangevers in geval van (politie)sepot moeten informeren, maar volgens het OM is voorts nog afgesproken dat die afspraak pas kan worden nageleefd als het OM volledig op sterkte is. Het gevolg van een en ander is dat betrokkenen verstoken blijven van elke informatie, ook in de gevallen waarin zij hebben gevraagd ingelicht te worden over het verloop van hun zaak.

De Raad deelt de conclusie van het OM dat de informatieverstrekking aan slachtoffers beter moet. Als een slachtoffer heeft gevraagd om voeging als benadeelde partij en hij vervolgens geen informatie krijgt over het strafproces, kan geen inhoud worden gegeven aan zijn rol in dat proces. De mogelijkheden die het WvSv slachtoffers langs de weg van voeging biedt, worden daarmee uitgehold. Ook onderschrijft de Raad de suggestie van het OM, zoals die is opgenomen in het concept-werkplan voor 2013, om slachtoffers die hebben laten weten schadevergoeding te verlangen in geval van sepot te wijzen op de mogelijkheid van beklag. Maar indien een slachtoffer dan laat weten dat hij daarvan gebruik wil maken, behoort het OM vervolgens niet te proberen betrokkene daarvan te weerhouden met als argument de hoge werkdruk bij de politie.²¹

Bejegening

Evenals de bepaling van de VN-verklaring over informatieverstrekking geldt die over de bejegening van slachtoffers onverkort voor het OM.

Het OM zoekt soms actief contact met slachtoffers van ernstige zaken, zoals levens- en zedendelicten, en begeleidt hen intensief. Het gaat daarbij echter om een beperkt aantal zaken en bovendien is een en ander sterk afhankelijk van de individuele officier. Volgens het OM gaat het hierbij om taken die eigenlijk door een Bureau Slachtofferhulp zouden moeten worden verricht. Daarnaast houdt het OM eenmaal per maand spreekuur. De Raad heeft veel waardering voor de wijze waarop het OM een aantal slachtoffers van ernstige delicten bege-

²¹ Zie in dit verband de zaak van de heer Y, zoals deze is beschreven in de bevindingen (hoofdstuk 2.2.2, openbaar ministerie, onder f).

leidt. Tegelijkertijd stelt hij vast dat deze begeleiding noodgedwongen slechts aan een beperkt aantal slachtoffers kan worden geboden. In dit opzicht wreekt zich het ontbreken van een Bureau Slachtofferhulp. Zo lang dat bureau niet operationeel is, ligt het op de weg van het OM deze begeleiding te blijven aanbieden. Om te voorkomen dat de wijze en/of mate van begeleiding teveel afhankelijk is van de persoon van de betrokken officier, zou het goed zijn indien het OM ter zake criteria zou ontwikkelen. Overigens heeft de Raad waardering voor het feit dat het OM maandelijks spreekuur houdt.

Schadebemiddeling, schadevergoeding en compensatie

Een deel van de aanbevelingen van de VN heeft betrekking op vergoeding van schade aan slachtoffers. Deze aanbevelingen betreffen onder andere betaling van schadevergoeding door de daders, hulp aan slachtoffers om schade vergoed te krijgen, vermindering van vertraging in de tenuitvoerlegging van vonnissen waarin aan slachtoffers schadevergoeding is toegekend, financiële compensatie door de overheid indien de dader niet in staat is volledige schadeloosstelling te bieden en de oprichting van een schadefonds voor slachtoffers.

Het OM in Sint Maarten handelt jaarlijks een beperkt aantal zaken af via schadebemiddeling. Precieze cijfers daarover ontbreken. Het beleid van het OM rond schadebemiddeling is niet uitgewerkt en volgens de hoofdofficier van justitie mede afhankelijk van de behandelend officier van justitie. Het OM noemt het ontbreken van een Bureau Slachtofferhulp in dit verband een beperkende factor.

Schadebemiddeling kan een passende aanpak vormen om financiële schade van het slachtoffer binnen relatief korte tijd – geheel of gedeeltelijk - vergoed te krijgen. Dit kan bijdragen aan het rechtvaardigheidsgevoel van het slachtoffer. Een snelle afdoening op een voor het slachtoffer bevredigende wijze zal bovendien ten goede komen aan het vertrouwen in het justitiële systeem. Om te voorkomen dat de keuze voor schadebemiddeling afhankelijk is van de behandelend officier van justitie, zou het volgens de Raad goed zijn ook op dit punt criteria te ontwikkelen en vast te leggen.

De rechter kan in een veroordelend vonnis de dader verplichten tot betaling van schadevergoeding aan het slachtoffer. Deze vergoeding kan zowel materiële als immateriële schade betreffen. De tenuitvoerlegging van strafvonnissen vormt in Sint Maarten echter een serieus knelpunt. Dit betekent dat het slachtoffer, ook bij een voor hem gunstig vonnis, vaak geen schadevergoeding ontvangt. Volgens de minister van Justitie zou het OM in dit opzicht een actievere rol moeten spelen. Ook de Raad is van oordeel dat het op de weg van het OM ligt om in dit opzicht het voortouw te nemen.

In Sint Maarten bestaat geen schadefonds voor slachtoffers van misdrijven. De minister van Justitie geeft aan dat hij vanwege de daarmee gemoeide kosten betwijfelt of een dergelijk fonds in Sint Maarten kan worden opgezet. De Raad stelt vast dat slachtoffers in Sint Maarten over het algemeen niet hoeven te rekenen op vergoeding van de schade die zij als gevolg van een delict hebben geleden. Dit hangt samen met de hiervoor beschreven factoren. De Raad vindt het een onwenselijke situatie dat slachtoffers uiteindelijk zelf moeten opdraaien voor alle schade die zij als gevolg van een daad van een ander hebben geleden. De beschikbaarheid van een schadefonds kan bijdragen aan het vertrouwen van de burger in het justitiële systeem en kan eigenrichting voorkomen.

Bureau Slachtofferhulp in oprichting

Algemeen

De VN-verklaring bevat geen concrete aanbeveling om een Bureau Slachtofferhulp op te richten. Wel bevat deze verklaring tal van aanbevelingen die bij uitstek door medewerkers van een Bureau Slachtofferhulp kunnen worden uitgevoerd. Voorbeelden daarvan zijn het toelichten van de visie van het slachtoffer, hulp aan het slachtoffer gedurende het gehele strafproces en mediation (paragraaf 6), psychologische en sociale ondersteuning (paragraaf 14) en de verstrekking van informatie over de beschikbaarheid van diverse vormen van hulpaanbod (paragraaf 15). Ook het WvSv bevat een aantal voorschriften die door een Bureau Slachtofferhulp kunnen worden uitgevoerd. Een voorbeeld daarvan is de bepaling dat aan de benadeelde partij, wanneer deze als gevolg van het strafbare feit hulp en steun behoeft, de nodige bemiddeling wordt verleend (artikel 206, vierde lid). Deze bepaling kan worden beschouwd als een basis voor de oprichting van een Bureau Slachtofferhulp.

Consensus

In Sint Maarten functioneert (nog) geen Bureau Slachtofferhulp. Wel bestaat binnen de justitiële keten consensus over het nut van een dergelijk bureau. Het OM noemt een dergelijk bureau de ontbrekende schakel in de justitiële rechtshandavingsketen die de officieren van justitie zou kunnen ontlasten van een aantal oneigenlijke taken die zij nu noodgedwongen verrichten. Ook betrokken ngo's pleiten voor professionele slachtofferhulp. De Raad vindt deze consensus, zowel binnen als buiten de justitiële keten, een belangrijke voorwaarde voor het succesvol functioneren van een Bureau Slachtofferhulp.

Slachtofferhulp door SJIB

Sinds medio 2011 is de SJIB, in opdracht van de minister van Justitie, bezig een Bureau Slachtofferhulp in Sint Maarten op te zetten. Tijdens de voorbereidingen van de SJIB voor de oprichting van een Bureau Slachtofferhulp heeft de minister besloten dat de taken van de SJIB, en dus ook die van dat bureau, bij zijn ministerie zullen worden ondergebracht.

De Raad heeft op zich veel waardering voor de inspanningen van de SJIB en onderschrijft de meeste uitgangspunten, zoals die blijken uit de informatie van de SJIB. Wel vraagt de Raad aandacht voor enkele belangrijke aspecten die naar zijn mening onvoldoende zijn uitgewerkt. In de eerste plaats doelt hij op de financiering van het nieuwe Bureau Slachtofferhulp. Het is de bedoeling dat het Bureau Slachtofferhulp een structurele voorziening zal worden waarvoor ook op termijn voldoende middelen beschikbaar zijn. De financiering daarvan moet tijdig en goed worden geregeld om te voorkomen dat de plannen niet ten uitvoer kunnen worden gebracht. Daarnaast is het de Raad gebleken dat de informatie-uitwisseling tussen de SJIB en haar ketenpartners beter kan. Het gaat dan vooral om het ministerie van Justitie, het OM, de politie alsmede ngo's die slachtoffers opvangen. Intensieve samenwerking en concrete werkafspraken met deze partijen vormen een voorwaarde voor een goed kunnen functioneren van een Bureau Slachtofferhulp. Nu de minister heeft besloten dat dit bureau een onderdeel van een nieuwe dienst van zijn ministerie zal worden, is het van groot belang dat de SJIB en ministerie goed samenwerken om te voorkomen dat er vertraging optreedt in het proces van totstandkoming van dat bureau.

De Raad heeft wel bedenkingen bij het plan van de SJIB om medewerkers van het Bureau Reclassering in te zetten bij het Bureau Slachtofferhulp en andersom. De Raad is van mening dat medewerkers van een Bureau Slachtofferhulp er moeten zijn voor slachtoffers en dat zij niet tegelijkertijd, in het kader van reclasseringstaken, daders kunnen helpen. Overigens heeft de Raad vastgesteld dat binnen de SJIB ter zake ook vragen zijn gerezen. Om die reden doet de Raad op dit punt geen aanbeveling.

Ten slotte merkt de Raad op dat hij van mening is dat de verwachtingen van de SJIB over de voortgang van het oprichtingsproces te optimistisch zijn. De Raad heeft begrepen dat de SJIB reeds afspraken heeft gemaakt met het Bureau Slachtofferhulp van Curaçao over het verzorgen van een opleiding terwijl de op te leiden medewerkers nog moeten worden geworven en het bestuur van de SJIB nog toestemming moet geven voor uitbesteding van de campagne voor de werving van dat personeel. Hiermee neemt de SJIB het risico dat de geplande cursus niet kan worden gegeven wegens het ontbreken van medewerkers.

Bureau Slachtofferhulp als onderdeel nieuwe dienst ministerie van Justitie

Algemeen

De minister van Justitie heeft eind 2011 laten weten dat hij van plan is binnen zijn ministerie een nieuwe dienst op te richten en het nog op te zetten Bureau Slachtofferhulp binnen deze dienst te positioneren. De Raad heeft er waardering voor dat de overheid uitvoering geeft aan de beleidsvoornemens in het document 'A Foundation of Hope for our Country' van 2011 van de toenmalige regering, waarin hulpprogramma's voor slachtoffers als prioriteit worden genoemd. De Raad vindt het wel van belang dat daarvoor een reservering in de begroting van het ministerie van Justitie wordt opgenomen.

Aansturing oprichtingsproces

Daarnaast is het de Raad opgevallen dat de communicatie tussen het ministerie en de SJIB te wensen overlaat. De SJIB heeft opgemerkt dat het overleg met het ministerie minimaal is. Hierdoor kan de SJIB onvoldoende verantwoording afleggen over de reeds ondernomen en nog te ondernemen activiteiten met betrekking tot de oprichting en voortgang van het bureau.

Voortgang

De inschatting van de minister dat het wetgevingstraject dat nodig is voor de oprichting van de nieuwe dienst binnen zijn ministerie eind 2012 zal zijn afgerond, is erg optimistisch. Met de noodzakelijke wijziging van de Landsverordening inrichting en organisatie landsoverheid is al minimaal een periode van zes maanden gemoeid.

2.2.4 Conclusies

In Sint Maarten bestaat nog geen Bureau Slachtofferhulp. De SJIB en het ministerie van Justitie zijn wel bezig met de totstandkoming van een dergelijk bureau. Binnen de justitiële keten in Sint Maarten geven de politie en het OM vooralsnog invulling aan taken op het terrein van slachtofferhulp. De Raad heeft waardering voor de inspanningen van de politie en van het openbaar ministerie om slachtoffers te helpen. Tegelijkertijd concludeert de Raad dat de geboden slachtofferhulp nogal eens afhankelijk is van de persoonlijke taakopvatting van individuele medewerkers en vaak wordt beperkt door capaciteitstekorten en andere prioriteitstellingen. In een aantal opzichten wordt niet, of in ieder geval niet structureel, het niveau van slachtofferhulp geboden dat de VN aanbevelen. De Raad gaat ervan uit dat de slachtofferhulp in Sint Maarten een forse impuls zal krijgen na de oprichting van een Bureau Slachtofferhulp.

Bijlagen

BIJLAGE I VN-verklaring

Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power; adopted by General Assembly resolution 40/34 of 29 November 1985

Victims of crime

1. "Victims" means persons who, individually or collectively, have suffered harm, including physical or mental injury, emotional suffering, economic loss or substantial impairment of their fundamental rights, through acts or omissions that are in violation of criminal laws operative within Member States, including those laws proscribing criminal abuse of power.
2. A person may be considered a victim, under this Declaration, regardless of whether the perpetrator is identified, apprehended, prosecuted or convicted and regardless of the familial relationship between the perpetrator and the victim. The term 'victim' also includes, where appropriate, the immediate family or dependants of the direct victim and persons who have suffered harm in intervening to assist victims in distress or to prevent victimization.
3. The provisions contained herein shall be applicable to all, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, age, language, religion, nationality, political or other opinion, cultural beliefs or practices, property, birth or family status, ethnic or social origin, and disability.

Access to justice and fair treatment

4. Victims should be treated with compassion and respect for their dignity. They are entitled to access to the mechanisms of justice and to prompt redress, as provided for by national legislation, for the harm that they have suffered.
5. Judicial and administrative mechanisms should be established and strengthened where necessary to enable victims to obtain redress through formal or informal procedures that are expeditious, fair, inexpensive and accessible. Victims should be informed of their rights in seeking redress through such mechanisms.
6. The responsiveness of judicial and administrative processes to the needs of victims should be facilitated by:
  - (a) Informing victims of their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases, especially where serious crimes are involved and where they have requested such information;
  - (b) Allowing the views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of the proceedings where their personal interests are affected, without prejudice to the accused and consistent with the relevant national criminal justice system;
  - (c) Providing proper assistance to victims throughout the legal process;
  - (d) Taking measures to minimize inconvenience to victims, protect their privacy, when necessary, and ensure their safety, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;
  - (e) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting awards to victims.
7. Informal mechanisms for the resolution of disputes, including mediation, arbitration and customary justice or indigenous practices, should be utilized where appropriate to facilitate conciliation and redress for victims.

Restitution

8. Offenders or third parties responsible for their behaviour should, where appropriate, make fair restitution to victims, their families or dependants. Such restitution should include the return of property or payment for the harm or loss suffered, reimbursement of expenses incurred as a result of the victimization, the provision of services and the restoration of rights.
9. Governments should review their practices, regulations and laws to consider restitution as an available sentencing option in criminal cases, in addition to other criminal sanctions.

10. In cases of substantial harm to the environment, restitution, if ordered, should include, as far as possible, restoration of the environment, reconstruction of the infrastructure, replacement of community facilities and reimbursement of the expenses of relocation, whenever such harm results in the dislocation of a community.
11. Where public officials or other agents acting in an official or quasi-official capacity have violated national criminal laws, the victims should receive restitution from the State whose officials or agents were responsible for the harm inflicted. In cases where the Government under whose authority the victimizing act or omission occurred is no longer in existence, the State or Government successor in title should provide restitution to the victims.

Compensation

12. When compensation is not fully available from the offender or other sources, States should endeavour to provide financial compensation to:
  - (a) Victims who have sustained significant bodily injury or impairment of physical or mental health as a result of serious crimes;
  - (b) The family, in particular dependants of persons who have died or become physically or mentally incapacitated as a result of such victimization.
13. The establishment, strengthening and expansion of national funds for compensation to victims should be encouraged. Where appropriate, other funds may also be established for this purpose, including in those cases where the State of which the victim is a national is not in a position to compensate the victim for the harm.

Assistance

14. Victims should receive the necessary material, medical, psychological and social assistance through governmental, voluntary, community-based and indigenous means.
15. Victims should be informed of the availability of health and social services and other relevant assistance and be readily afforded access to them.
16. Police, justice, health, social service and other personnel concerned should receive training to sensitize them to the needs of victims, and guidelines to ensure proper and prompt aid.
17. In providing services and assistance to victims, attention should be given to those who have special needs because of the nature of the harm inflicted or because of factors such as those mentioned in paragraph 3 above.

BIJLAGE II Bevindingen ‘Verankering positie slachtoffers in wetgeving’²²

Slachtoffers van delicten

1. *Onder slachtoffers worden verstaan personen die individueel of collectief nadeel hebben ondervonden, waaronder psychisch of lichamelijk letsel, emotioneel lijden, economische schade of een substantiële beperking van hun fundamentele rechten, van daden gepleegd in strijd met de nationale strafwetgeving.*

Geldend recht:

Het in Sint Maarten geldende Wetboek van Strafvordering (WvSv) kent de term slachtoffer niet, maar hanteert in artikel 206 en volgende de term benadeelde partij. Hieronder valt ieder die door het strafbare feit van een ander rechtstreeks schade heeft geleden, maar niet de nabestaanden van het slachtoffer²³.

In het Wetboek van Strafrecht (WvSr) is de term slachtoffer eenmaal vermeld, in artikel 17c, tweede lid, onder d. De term slachtoffer wordt niet nader gedefinieerd. Dit artikellid is vervallen in het nieuwe WvSr.

Voor het toekomstige WvSv is voorgesteld een aparte titel te wijden aan het slachtoffer (titel III). Artikel 70a bepaalt: ‘Als slachtoffer wordt aangemerkt degene die door het strafbare feit van een ander vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden. Met het slachtoffer wordt gelijkgesteld de rechtspersoon die als gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden.’ Verder bestaat de kring van slachtoffers niet alleen uit de slachtoffers die schade hebben geleden, maar – bij een overleden slachtoffer – ook uit nabestaanden.

2. *Een persoon kan ingevolge deze VN-verklaring als slachtoffer worden aangemerkt los van de vraag of een dader is geïdentificeerd, aangehouden, vervolgd of veroordeeld en los van de vraag of het een familielid van het slachtoffer betreft. De term slachtoffer omvat ook, waar van toepassing, de directe familie van het eigenlijke slachtoffer of personen die van hem afhankelijk zijn, alsmede personen die schade hebben geleden bij het bieden van hulp aan het slachtoffer of bij een poging te voorkomen dat er slachtoffers zouden vallen.*

Toelichting Raad:

Deze aanbeveling valt uiteen in twee delen:

- (1) Een persoon kan als slachtoffer worden aangemerkt los van de vraag of een dader bekend is.
- (2) De reikwijdte van de term slachtoffer.

(1) Geldend en toekomstig recht sluit niet uit dat men slachtoffer is, ook als geen dader geïdentificeerd, aangehouden, vervolgd of veroordeeld is.

(2) De reikwijdte van het begrip slachtoffer is bij paragraaf 1 behandeld. Zoals daar is beschreven vallen nabestaanden onder het huidige recht niet²⁴ en in het concept-ontwerp wel onder het begrip slachtoffer.

3. *De in de VN-verklaring genoemde voorzieningen zouden beschikbaar moeten zijn voor een ieder zonder onderscheid van enige aard, zoals ras, kleur, geslacht, leeftijd, spreektaal, geloof, nationaliteit, politieke of andere overtuiging, culturele geloofsovertuigingen of praktijken, bezittingen, geboorte of familietoestand, etnische of sociale afkomst en beperkingen.*

²² De Nederlandse vertaling van de aanbevelingen van de VN is steeds in het blauw weergegeven. Daarna volgt per VN-aanbeveling informatie over de relevante wettelijke bepalingen uit de wetgeving van Sint Maarten. De beoordeling door de Raad ten aanzien van de verankering van de positie van slachtoffers in de wetgeving staat in paragraaf 10.1.3 van dit rapport. Waar wordt gesproken over ‘toekomstig recht’ doelt de Raad op bepalingen uit het concept-ontwerp WvSv. De Raad is zich ervan bewust dat geenszins vaststaat dat de voorgestelde bepalingen in de loop van het wetgevingsproces gehandhaafd zullen blijven, maar gebruikt deze term met het oog op de leesbaarheid.

²³ Zie echter paragraaf 2.1.3, noot 9.

²⁴ Zie echter paragraaf 2.1.3, noot 9.

Geldend en toekomstig recht:

Artikel 16 van de Staatsregeling van Sint Maarten bepaalt dat allen die zich in Sint Maarten bevinden in gelijke gevallen gelijk worden behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, huidskleur, geslacht, taal, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, of op welke grond dan ook is niet toegestaan.

Toegang tot het rechtssysteem en eerlijke behandeling

4. Slachtoffers zouden met compassie en respect voor hun waardigheid behandeld moeten worden. Slachtoffers hebben recht op toegang tot het justitiële systeem en op vlotte vergoeding c.q. herstel van de schade ten gevolge van het strafbare feit, zoals in nationale wetgeving voorgeschreven.

Deze aanbeveling valt uiteen in drie onderdelen:

- (1) Slachtoffers zouden met compassie en respect voor hun waardigheid behandeld moeten worden.
- (2) Slachtoffers hebben recht op toegang tot het justitiële systeem.
- (3) Slachtoffers hebben recht op vlotte vergoeding c.q. herstel van de schade ten gevolge van het strafbare feit, zoals in nationale wetgeving voorgeschreven.

Geldend recht:

- (1) Correcte bejegening van slachtoffers is een ongeschreven norm, hierover is niets expliciet geregeld in de wetgeving van Sint Maarten.
- (2) Over het recht op toegang tot het rechtssysteem stelt de Staatsregeling in artikel 26: 'Een ieder heeft bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen en bij een vervolging wegens een strafbaar feit recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie.' Dit recht vloeit ook voort uit artikel 6 van het EVRM.²⁵
- (3) In de wetgeving van Sint Maarten is de procedure beschreven waarmee slachtoffers vergoeding c.q. herstel van de schade ten gevolge van het strafbare feit kunnen vragen.
De artikelen 206 en 374 WvSv regelen het recht van de benadeelde partij op toegang tot het justitiële systeem en beschrijven de procedure waarin het slachtoffer zich kan voegen in het door het openbaar ministerie opgestarte strafproces. De vordering moet overzichtelijk zijn en wordt beperkt tot ten hoogste vijftigduizend gulden (NAF) en zij mag niet aan het oordeel van de burgerlijke rechter zijn onderworpen. Het Hof doet over de vordering van de benadeelde partij gelijktijdig met de strafzaak uitspraak en de benadeelde partij is alleen ontvankelijk in zijn vordering indien de verdachte enige straf of maatregel wordt opgelegd. Bij toewijzing van de vordering veroordeelt het Hof de verdachte geheel of ten dele in de kosten die de benadeelde partij heeft gemaakt. Bij gehele of gedeeltelijke ontzegging van de vordering veroordeelt het Hof de benadeelde partij geheel of ten dele in de kosten die door de verdachte zijn gemaakt om zich te verdedigen tegen de vordering (artikel 380 WvSv). Indien de vordering van de benadeelde partij (deels) is toegewezen, kan de benadeelde partij zelf voor tenuitvoerlegging zorgdragen (artikel 606, eerste lid, WvSv).

Het verzoek om schadevergoeding door het slachtoffer is een civiele vordering. Via artikel 206 WvSv kan het slachtoffer zich dus in de door het OM aanhangig gemaakte strafrechtelijke procedure voegen. Een andere mogelijkheid is dat het slachtoffer zelf de dader dagvaardt via een civiele procedure en zoekt de dader te veroordelen tot het betalen van schadevergoeding. Artikel 374 WvSv biedt tevens de mogelijkheid dat de benadeelde partij door de rechter tot voeging wordt toegelaten ingeval een niet ten laste gelegd strafbaar feit bij het onderzoek ter terechtzitting ter sprake komt en dit feit in beginsel bij de strafbepaling in aanmerking kan worden genomen (zaken ad informandum).

Op grond van artikel 206, vierde lid, kan een regeling tot schadevergoeding tot stand komen tussen de verdachte, indien deze heeft bekend en vrijwillig aan die regeling meewerkt, en de benadeelde partij (bemiddeling). Artikel 207, tweede lid bepaalt dat de zaak tegen de verdachte kan worden geseponeerd onder de voorwaarde dat de verdachte schadevergoeding betaalt of het vernielde repareert.

²⁵ Het EVRM is door een artikel 56 EVRM-verklaring van Nederland ook op Sint Maarten van toepassing.

Tot slot kan de rechter de verdachte veroordelen tot vergoeding van de veroorzaakte schade ook als het slachtoffer zich niet als benadeelde partij voegt en als bijzondere voorwaarde opleggen storting van een som ten gunste van een instelling die zich mede ten doel stelt om de belangen van slachtoffers van strafbare feiten te behartigen (artikel 17c WvSr).

Sint Maarten kent geen door de overheid gesubsidieerd fonds, waarbij het slachtoffer een tegemoetkoming kan aanvragen als de schade niet op een andere manier wordt vergoed (door de dader of door een verzekeringsmaatschappij).

Artikel 15 van het WvSv biedt de rechtstreeks belanghebbende de mogelijkheid bij het Hof van Justitie schriftelijk beklag te doen over een beslissing tot niet-vervolgving of niet-voortzetting van de vervolging. Deze mogelijkheid staat ook open wanneer opsporingsactiviteiten niet of niet binnen een redelijke termijn hebben plaatsgevonden.

Toekomstig recht:

- (1) In artikel 70a, tweede lid, van het concept-ontwerp van het WvSv is geregeld dat de officier van justitie zorgdraagt voor een correcte bejegening van het slachtoffer.
- (2) Zie artikel 26 van de Staatsregeling.
- (3) Onder het toekomstige recht heeft het slachtoffer ook recht op vergoeding van zijn schade. De mogelijkheid blijft bestaan dat het slachtoffer zich als benadeelde partij terzake zijn vordering tot schadevergoeding voegt in het strafproces (artikel 70f en 70g). Toegevoegd is in artikel 70h dat bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regels kunnen worden gesteld betreffende bemiddeling tussen de verdachte en het slachtoffer. De mogelijkheden voor sepot blijven gelijk.

In artikel 21, tweede lid, onder d, van het nieuwe WvSr is eveneens de mogelijkheid opgenomen als bijzondere voorwaarde bij het opleggen van straf te bepalen dat de door het strafbare feit veroorzaakte schade geheel of gedeeltelijk wordt vergoed.

De mogelijkheid die het huidige WvSr biedt om storting van een door de rechter vast te stellen som ten gunste van een instelling die zich mede ten doel stelt om de belangen van slachtoffers van strafbare feiten te behartigen op te leggen als bijzondere voorwaarde, ontbreekt in het nieuwe WvSr.

Wel blijft de mogelijkheid bestaan beklag te doen bij het Hof in geval van niet of niet-tijdig vervolgen.

5. Er zou moeten zijn voorzien in juridische en administratieve systemen en deze zouden zo nodig versterkt moeten worden om slachtoffers bij te staan om hun schade vergoed te krijgen via formele en informele procedures die vlot, eerlijk, goedkoop en toegankelijk zijn voor slachtoffers. Slachtoffers zouden geïnformeerd moeten worden over hun rechten inzake de mogelijkheid volgens welke zij schadevergoeding kunnen krijgen.

Deze aanbeveling valt uiteen in twee delen:

- (1) Juridische en administratieve systemen zouden moeten worden versterkt om slachtoffers bij te staan in hun schadeverhaal via formele en informele procedures, die vlot, eerlijk, goedkoop en toegankelijk zijn.
- (2) Slachtoffers zouden geïnformeerd moeten worden over de mogelijkheden volgens welke zij schadevergoeding kunnen verkrijgen.

Geldend recht:

- (1) Artikel 206, vierde lid, WvSv bepaalt als algemene norm dat wanneer een benadeelde partij als gevolg van het strafbare feit hulp en steun behoeft, daartoe de nodige bemiddeling wordt verleend. De bemiddeling kan ook betrekking hebben op de totstandkoming van een regeling tot schadevergoeding tussen de verdachte, indien deze heeft bekend en vrijwillig aan die regeling meewerkt, en de benadeelde partij.

Toelichting Raad:

Artikel 206, vierde lid, WvSv bevat in feite de opdracht aan de overheid te bemiddelen indien de benadeelde partij hulp en steun behoeft, slachtofferhulp dus. Indien voor het opzetten van een bureau slachtofferhulp een wettelijke grondslag nodig zou zijn, dan wel gewenst is, biedt de huidige wetgeving die dus.

Onder aanbeveling 4 is uiteengezet welke mogelijkheden het slachtoffer ten dienste staan om zijn schade vergoed te krijgen.

De wet bepaalt in artikel 375 en 376 WvSv dat de benadeelde partij zich kan doen bijstaan door een advocaat en regelt in de navolgende artikelen de procedure, waaronder het recht om kennis te nemen van de processtukken. Op grond van het Landsbesluit Kosteloze rechtskundige bijstand²⁶ kan iedere persoon, die on- of minvermogend is en rechtskundige bijstand behoeft, een zogenaamde gele kaart aanvragen bij het Departement van Arbeid en Sociale Zaken²⁷. Afgifte van die kaart geeft recht op kosteloze rechtskundige bijstand. Als on- of minvermogend wordt beschouwd degene wiens inkomen gelijk is aan of minder bedraagt dan NAF 925,00 (norm geldend in 2012).

(2) In het geldende recht is niet geregeld dat het slachtoffer wordt geïnformeerd over de wijze waarop hij schadevergoeding kan verkrijgen.

Toekomstig recht:

(1) Een algemene norm zoals in het huidige WvSv, dat het slachtoffer hulp en steun moet worden verleend, is in het concept-ontwerp niet terug te vinden.

Onder aanbeveling 4 is uiteengezet welke mogelijkheden het slachtoffer ten dienste staan om zijn schade vergoed te krijgen in het toekomstige WvSv (artikel 70f en 70g). Het is de bedoeling dat daarvoor een apart formulier wordt gebruikt. Zoals ook nu het geval is, moet de omvang van de schade in de strafprocedure eenvoudig vastgesteld kunnen worden en kan de benadeelde partij door de rechter tot een vordering wordt toegelaten in het geval van ad informandum gevoegde zaken. Het maximum bedrag dat in de strafprocedure kan worden gevorderd, is vervallen.

Artikel 70b legt het recht van het slachtoffer vast om kennis te nemen van de processtukken, deze regeling is losgekoppeld van de vraag of het slachtoffer zich als benadeelde partij stelt in het rechtsgeding of niet. Eventuele weigering door de officier van justitie kan door het slachtoffer worden voorgelegd aan het Hof van Justitie.

Artikel 70c, eerste lid, meldt dat het slachtoffer zich kan laten bijstaan, los van een eventuele eis tot schadevergoeding. Niet altijd hoeft het hier te gaan om een raadsman, volgens de memorie van toelichting kan ook worden gedacht aan een medewerker van een op slachtofferhulp gerichte stichting. Het tweede lid bepaalt dat het slachtoffer zich op de terechtzitting kan doen vertegenwoordigen door een advocaat.

Indien het slachtoffer de gebezigde rechtstaal niet of niet voldoende beheerst, kan hij zich op grond van het derde lid van artikel 70c laten bijstaan door een tolk. De regeling geldt niet alleen voor het slachtoffer zelf, doch kan ook worden toegepast op mogelijke nabestaanden.

In het huidige WvSv is niet vastgelegd dat gebruik kan worden gemaakt van een tolk.

²⁶ P.B. 1959, 198.

²⁷ In het kader van het onderzoek van de Raad hebben verschillende advocaten opgemerkt dat on- of minvermogenen weliswaar een gele kaart kunnen aanvragen, maar dat deze kaart in lang niet alle gevallen wordt afgegeven, ondanks dat de aanvragers voldoen aan de financiële normen, omdat het Departement van Arbeid en Sociale Zaken op grond van artikel 3 Landsbesluit Kosteloze rechtskundige bijstand oordeelt dat rechtskundige bijstand niet noodzakelijk is. Ook is hun ervaring dat in veel gevallen een gele kaart wordt geweigerd aan vreemdelingen, hoewel vreemdelingen op grond van artikel 2, tweede lid, Landsbesluit Kosteloze rechtskundige bijstand ook voor een gele kaart in aanmerking kunnen komen. Het is mogelijk een bezwaarschrift in te dienen tegen de weigering een gele kaart te verstrekken, maar ook daarvoor is veelal rechtskundige bijstand nodig, die nu juist wordt geweigerd.

Een ander probleem is dat de geldigheidsduur van de kaart zes maanden na de datum van aanvraag expireert. Het komt volgens de advocaten met wie de Raad heeft gesproken vaak voor dat de kaart pas na ongeveer vier maanden na de datum van aanvraag wordt afgegeven. De advocaat gaat pas werkzaamheden voor de cliënt verrichten op het moment dat een gele kaart wordt afgegeven, waardoor in de praktijk vaak weinig tijd resteert voor daadwerkelijke rechtsbijstand.

Tot slot zou het ook wel gebeuren dat aan personen die niet on- of minvermogend zijn op oneigenlijke gronden een gele kaart wordt verstrekt.

De wetgeving die bepaalt dat onder voorwaarden in aanmerking kan worden gekomen voor kosteloze rechtsbijstand blijft bestaan.

(2) Het vierde lid van het toekomstige artikel 70a WvSv regelt dat op verzoek van het slachtoffer tevens mededeling wordt gedaan van de mogelijkheden volgens welke hij schadevergoeding kan verkrijgen.

6. De juridische en administratieve werkwijzen en methoden zouden tegemoet moeten komen aan de behoeften van slachtoffers door:

(a) Slachtoffers te informeren over hun rol en de reikwijdte, het tijdstip en voortgang van de procedures en van de aard van hun zaak, in het bijzonder in het geval van zware misdrijven en indien slachtoffers daarom hebben gevraagd.

Artikel 206, tweede lid, WvSv bepaalt dat de benadeelde partij een afschrift ontvangt van het proces-verbaal betreffende haar opgave. Wanneer voorts de benadeelde partij de wens kenbaar heeft gemaakt schadevergoeding te vorderen of omtrent het verloop van de zaak te worden ingelicht, wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt (artikel 206, derde lid, WvSv). De benadeelde partij wordt dan ex artikel 209, eerste lid, WvSv door de officier van justitie ingelicht omtrent de door hem genomen beslissing omtrent al dan niet vervolgen. Bij deze beslissing wordt in het bijzonder acht geslagen op de belangen van de benadeelde partij (artikel 207, tweede lid, WvSv). Indien de zaak niet wordt vervolgd, houdt de officier van justitie de benadeelde partij op de hoogte van de van belang zijnde momenten in de verdere procedure en wijst hij hem op de mogelijkheid om op de voet van de artikelen 15 tot en met 28 bij het Hof van Justitie beklag te doen (artikel 209, eerste lid, WvSv). Indien de aangifte wel tot vervolging van de verdachte leidt, informeert de officier van justitie degene die zich als benadeelde partij heeft opgegeven over de dag, het uur en de plaats van de terechtzitting (art. 288, eerste lid, juncto artikel 431 WvSv). Tevens wordt de benadeelde partij geïnformeerd over intrekking van gewone rechtsmiddelen (verzet of beroep) (artikel 452, tweede lid, WvSv).

Artikel 70a, derde lid, van het toekomstige WvSv beschrijft de informatieverstrekking door de officier van justitie aan het slachtoffer, zoals thans ook in de wet is geregeld. Het komt erop neer dat de officier van justitie elke vordering in de zaak die van belang is voor het slachtoffer aan hem dient te berichten, aldus de memorie van toelichting.

Toegevoegd is dat de officier van justitie mededeling doet aan het slachtoffer van de invrijheidstelling van de verdachte of veroordeelde in de daartoe aangewezen gevallen en in ieder geval indien sprake is van een misdrijf als bedoeld in artikel 70e, vierde lid (misdrijf strafbaar gesteld met gevangenisstraf van acht jaar of meer, dan wel andere misdrijven, waarbij het slachtoffer of diens nabestaanden een ernstig belang hebben). Verder wordt voorgesteld het OM te verplichten het slachtoffer te informeren over eventuele transactievoorstellen. In bepaalde, nader omschreven gevallen wordt het OM verplicht het slachtoffer op de hoogte te stellen van een mogelijke invrijheidstelling van de verdachte of veroordeelde.

(b) Slachtoffers toestaan hun zienswijze en bezorgdheid naar voren te brengen en bevorderen dat daarmee rekening wordt gehouden op de juiste momenten van de procedure, zonder vooroordeel en in overeenstemming met de relevante nationale strafwetgeving.

Desgevraagd wordt degene, die door een misdrijf ernstig is benadeeld, in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze kenbaar te maken in verband met door de officier van justitie te nemen beslissingen, zo stelt artikel 209, tweede lid, WvSv.

In het toekomstige WvSv is in artikel 70e het spreekrecht voor slachtoffers vastgelegd. Hierin is geregeld dat het slachtoffer of een nabestaande op de terechtzitting een verklaring kan afleggen over de gevolgen die de strafbare feiten genoemd in het vierde lid bij hem teweeg hebben gebracht. Het gaat dan om misdrijven die zijn bedreigd met een strafmaat van acht jaar of meer, dan wel andere misdrijven, waarbij het slachtoffer of diens nabestaanden een ernstig belang hebben een dergelijke verklaring te doen.

Tot de slachtoffers of nabestaanden die van het spreekrecht gebruik kunnen maken, behoort de minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt (leeftijd ten tijde van de gedraging). Hetzelfde geldt voor de minderjarige die die leeftijd nog niet heeft bereikt en die in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake.

(c) Te voorzien in juiste hulp aan slachtoffers gedurende het proces.

Zoals onder paragraaf 5 is uiteengezet, bevat artikel 206, vierde lid, WvSv in feite de opdracht aan de overheid te bemiddelen indien de benadeelde partij hulp en steun behoeft, slachtofferhulp dus. In het toekomstige WvSv is een dergelijke bepaling niet terug te vinden.

(d) Maatregelen te nemen om het ongerief van slachtoffers te verminderen, zo nodig hun persoonlijke levenssfeer te beschermen tegen intimidatie en vergelding, alsmede dat van hun familie en getuigen namens het slachtoffer.

Zowel in het huidige als het toekomstige WvSv zijn maatregelen genoemd die tot doel hebben het ongerief van slachtoffers te verminderen, zoals de mogelijkheid voor het slachtoffer om zich in de strafprocedure te voegen en zijn zienswijze kenbaar te maken. Om de persoonlijke levenssfeer te beschermen tegen intimidatie en vergelding staat de mogelijkheid open aangifte te doen indien inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer. Er zijn in het huidige noch in het toekomstige WvSv bijzondere bepalingen voor slachtoffers opgenomen om het ongerief voor hen te verminderen.²⁸

(e) Vermijding van onnodige vertraging in de behandeling van zaken en de tenuitvoerlegging van vonnissen, waarin aan slachtoffers schadevergoeding is toegekend.

Onder aanbeveling 4 is vermeld dat wanneer activiteiten op het gebied van de opsporing en de vervolging niet of niet binnen een redelijke termijn hebben plaatsgevonden, het voor het slachtoffer en zijn nabestaanden, als zijnde de rechtstreeks belanghebbenden, mogelijk is daarover schriftelijk beklag te doen bij het Hof van Justitie. Zowel het huidige als het toekomstige WvSv biedt deze mogelijkheid in artikel 15.

7. Informele systemen voor de oplossing van geschillen, inclusief bemiddeling, arbitrage en gewoonterecht of lokale gewoonten te benutten om verzoening en herstel van schade voor het slachtoffer te vergemakkelijken.

Artikel 206, vierde lid, WvSv biedt de mogelijkheid dat tussen dader en slachtoffer wordt bemiddeld.

Opmerking Raad:

De focus van het onderzoek van de Raad richt zich op slachtofferhulp door de overheid. De Raad heeft niet onderzocht of de hier bedoelde overige informele systemen bestaan.

In artikel 70h van het toekomstige WvSv is bepaald dat bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regels kunnen worden gesteld betreffende bemiddeling tussen de verdachte en het slachtoffer.

Restitutie/herstel van vroegere toestand

8. Overtreders of voor hen verantwoordelijke derden zouden waar toepasselijk moeten voorzien in rechtvaardige restitutie aan slachtoffers, hun families en nabestaanden. Onder restitutie zou inbegrepen moeten zijn de teruggave van eigendommen of betaling van de geleden schade of het verlies, vergoeding van de gemaakte kosten ten gevolge van het slachtofferschap, verschaffen van diensten en herstel van rechten.

Deze aanbeveling valt uiteen in twee onderdelen:

- (1) Overtreders of voor hen verantwoordelijke derden zouden schade moeten vergoeden van slachtoffers en hun nabestaanden.
- (2) De reikwijdte van het begrip schade.

²⁸ Indien een slachtoffer tevens een bedreigde getuige is, dan kan hij ingevolge artikel 261 van het huidige WvSv wel extra bescherming krijgen. In het toekomstige recht is zulks geregeld in artikel 261l en volgende (afgeschermd getuige).

Geldend recht:

- (1) In het derde onderdeel bij aanbeveling 4 is reeds beschreven hoe slachtoffers onder het geldende en toekomstige recht hun schade vergoed kunnen krijgen.
- (2) Op grond van jurisprudentie van de Hoge Raad (HR) kan slechts degene schade vorderen die rechtstreeks schade heeft geleden door een strafbaar feit. Die persoon kan zich voegen als benadeelde partij. In rechtspraak van de HR is de gesubrogeerde verzekeraar niet als benadeelde partij toegelaten²⁹. Men moet getroffen zijn in een belang dat door de overtreden strafbepaling wordt beschermd³⁰ en er moet sprake zijn van schade in civielrechtelijke zin.

Toekomstig recht:

- (2) De toelichting bij de artikelen 70a, 70h en 70g vermeldt dat met het woord 'schade' bedoeld wordt: 'vermogensschade of ander nadeel'. Daarmede wordt beoogd te onderstrepen dat die schade niet beperkt hoeft te zijn tot vermogensschade doch dat ook andere, immateriële, schade kan worden geclaimd. Ook wordt in die definitie bevestigd dat de regeling evenzeer van toepassing is indien het slachtoffer een rechtspersoon is. Verder is het, gelijk het huidige recht, de bedoeling slechts diegenen tegemoet te komen die rechtstreeks als gevolg van het strafbare feit schade hebben geleden. Nabestaanden vallen hier onder. Affectieschade, dat is immateriële schade die bestaat uit het verdriet dat wordt veroorzaakt door het overlijden of door het ernstig gewond raken van een naaste als gevolg van een gebeurtenis waarvoor een ander aansprakelijk is, zal in de strafprocedure niet kunnen worden geclaimd, daar de omvang van deze schade in de strafprocedure niet eenvoudig kan worden vastgesteld.

9. Overheden zouden hun beleid en wetgeving moeten herzien en de mogelijkheid tot restitutie overwegen, in aanvulling op andere strafrechtelijke sancties.

Zoals hiervoor vermeld bij aanbeveling 4 biedt artikel 17c WvSr de mogelijkheid als bijzondere voorwaarde bij het opleggen van straf te bepalen dat de door het strafbare feit veroorzaakte schade geheel of gedeeltelijk wordt vergoed.

In het nieuwe WvSr is een identieke bepaling opgenomen in artikel 21, tweede lid, onder d.

10. In geval van substantiële schade aan de leefomgeving zou restitutie tevens moeten behelzen, ingeval van rechterlijk bevel en voor zover mogelijk, herstel en vervanging van openbare faciliteiten, herstel van infrastructuur en vergoeding van schade en kosten, in ieder geval als de schade resulteert in verplaatsing van de gemeenschap of een bevolkingsgroep.

Zoals bij aanbeveling 4 is uiteengezet, kan de straf van de dader eruit bestaan dat de door het strafbare feit veroorzaakte schade geheel of gedeeltelijk door hem wordt vergoed.

11. Indien personen in dienst van publiekrechtelijke organen de strafwetgeving hebben overtreden, zouden slachtoffers restitutie van de overheid moeten verkrijgen. Indien de overheid die verantwoordelijk is voor de geleden schade of nalatigheid niet langer meer bestaat dan is het land c.q. de overheid die daarvoor in de plaats is getreden verantwoordelijk voor de restitutie.

Toelichting Raad:

Het betreft hier ambtsmisdrijven³¹ of onrechtmatige (overheids)daden. Denk bijvoorbeeld aan een politieagent die de verdachte mishandelt of een overheidsbedrijf dat verontreinigd vuil stort. De rechter kan de overheid onder voorwaarden aansprakelijk stellen voor de onrechtmatige gedraging en veroordelen tot het vergoeden van schade. Het leerstuk van de onrechtmatige overheidsdaad valt echter buiten het bestek van dit onderzoek.

²⁹ HR 5 oktober 1965, NJ 1966, 92.

³⁰ Kamerstukken II 1989-1990, 213345, nr. 3, p. 11.

³¹ Ambtsmisdrijven staan in de artikelen 372bis tot en met 394 van het huidige WvSr.

Schadeloosstelling

12. *In het geval de overtreder geen volledige schadeloosstelling kan bieden, zou de overheid zich dienen in te spannen om te voorzien in financiële compensatie van:*
- a. *Slachtoffers die aanzienlijk lichamelijk letsel of beschadiging van lichamelijke of geestelijke gezondheid hebben doorstaan als gevolg van zware misdrijven;*
  - b. *De familie, met name de van het slachtoffer afhankelijke personen indien het slachtoffer is overleden of lichamelijk of geestelijk onbekwaam is geworden ten gevolge van slachtofferschap.*
13. *De oprichting, versterking en uitbreiding van een nationaal fonds ter schadeloosstelling van slachtoffers zou moeten worden bevorderd. Waar toepasselijk kunnen ook andere fondsen worden opgericht met dit doel indien het land waarvan het slachtoffer een onderdaan is hieraan niet kan voldoen.*

In Sint Maarten is geen door de overheid gesubsidieerd fonds dat voorziet in financiële compensatie van slachtoffers, noch een wettelijke bepaling die ertoe strekt een dergelijk fonds op te richten.

Ondersteuning/hulp

14. *Slachtoffers zouden de noodzakelijke medische, psychologische en sociale ondersteuning moeten ontvangen bekostigd door de overheid, uit vrijwilligersbijdragen of bijdragen afkomstig van de lokale gemeenschap.*

In artikel 206, vierde lid, WvSv is bepaald dat wanneer een benadeelde partij als gevolg van het strafbare feit hulp en steun behoeft, daartoe de nodige bemiddeling wordt verleend. Onder hulp en steun kan medische, psychologische en sociale ondersteuning worden verstaan.

In het toekomstige WvSv is niets opgenomen over medische, psychologische en sociale ondersteuning van slachtoffers.

15. *Slachtoffers zouden geïnformeerd moeten worden over de beschikbaarheid van geneeskundige en maatschappelijke hulp en zouden zich daartoe gemakkelijk toegang moeten kunnen verschaffen.*

De wettelijke basis voor deze aanbeveling kan worden gevonden in artikel 206, vierde lid, WvSv.

In het toekomstige WvSv is in artikel 70a, vierde lid, expliciet bepaald dat het slachtoffer wordt geïnformeerd over de mogelijkheden volgens welke hij schadevergoeding kan verkrijgen, maar is niets opgenomen over de beschikbaarheid van geneeskundige en maatschappelijke hulp.

16. *Politie en justitie en geneeskundig, maatschappelijk dienstverlenend en ander betrokken personeel zou moeten worden getraind om de behoeften van slachtoffers te kunnen onderkennen en deze personen zouden richtlijnen moeten ontvangen om juiste en onmiddellijke hulp aan slachtoffers te verzekeren.*

De beoogde medewerkers van de op te richten afdeling Intake & Service van de politie, de afdeling die de aangevers/slachtoffers telefonisch of in persoon als eerste te woord zal staan, hebben volgens informatie van de politie in de eerste helft van 2012 een opleiding ontvangen teneinde beter tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van slachtoffers (zie verder hoofdstuk 2.2.2).

17. *Teneinde diensten en hulp aan slachtoffers te verlenen, zou er specifieke aandacht moeten worden geschonken aan degenen die bijzondere behoeften hebben vanwege de aard van hun letsel of vanwege factoren zoals genoemd in paragraaf 3.*

Omdat de politie de Raad daarover niet kon informeren, is het de Raad niet bekend of in de hiervoor genoemde opleiding (aanbeveling 16) aandacht is besteed aan bedoelde aspecten.

BIJLAGE III **Overzicht geïnterviewde personen**

- minister van Justitie
- secretaris-generaal ministerie van Justitie
- implementatiemanager ministerie van Justitie
- secretaris-generaal ministerie van VSA
- beleidsmedewerker ministerie van VSA
- hoofdofficier van justitie
- officier van justitie
- korpschef politie Sint Maarten
- beleidsadviseur politiekorps Sint Maarten
- hoofd Divisie Recherche politiekorps Sint Maarten
- directeur SJIB
- beleidsmedewerker SJIB
- directeur Voogdijraad
- twee advocaten
- vijf slachtoffers
- voorzitter en directeur stichting Safe Haven
- voorzitter en directeur stichting MPO
- directeur en medewerker stichting I Can
- medewerkers AMFO

Colofon

Raad voor de rechtshandhaving
Charles Vogesstreet 7 | Joeliva building | Phillipsburg | Sint Maarten
www.raadrechtshandhaving.com

December 2012 | J-17175